

MIUN YHISTYS

Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma 2015–2020

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Julkaisu 175 2015

MIUN YHISTYS – Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma 2015–2020

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Joensuu 2015

Miun Yhistys – Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma 2015–2020

Katja Asikainen

Painosmäärä 800

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pielisjoen linna, Siltakatu 2
80100 JOENSUU

Puhelin 013 337 4700
Faksi 013 267 4730
kirjaamo@pohjois-karjala.fi
www.pohjois-karjala.fi

Taitto Laura Jussila

Kuvat Sanna Hukkanen
Sunday Ngakama Mpanduji

Painopaikka LaserMedia Oy, Joensuu 2015

Julkaisu on saatavana myös internetistä:
www.pohjois-karjala.fi/julkaisut

ISBN 978-952-6623-30-6 (nid.)
ISBN 978-952-6623-31-3 (PFD)
ISSN 1795-5610

SAATESANAT

Järjestötoiminta on kohonnut yritysten ja julkisen sektorin rinnalle tasavertaiseksi alueen elinvoiman ja kehityksen moottoriksi. Vapaaehtoistyössä kukoistava yhteisöllisyys on maakuntamme keskeinen vetovoimatekijä.

Järjestöjen arkinen työ hyvinvoinnin eteen on yksinkertaisimmillaan yhteisiä talkoita, toisten tapamista ja vertaistukea. Toisaalta vapaaehtoistyön näyttämöinä toimivat Ilosaarirockin, Pogostan hiihdon ja ampumahiihdon MM-kisojen kaltaiset jättitapahtumat. Kaikkia muotoja tarvitaan.

Pohjois-Karjalan järjestökenttä on moninainen. Maakunnassamme on noin 5 000 rekisteröityä yhdistystä, joista arviolta puolessa on aktiivista toimintaa. Seitsemän viime vuoden (2007–2014) aikana patentti- ja rekisterihallituksen Yhdistysnetin mukaan aktiivisia yhdistyksiä Pohjois-Karjalassa on ollut 2 237. Vuonna 2014 Pohjois-Karjalassa rekisteröitiin 63 uutta yhdistystä.

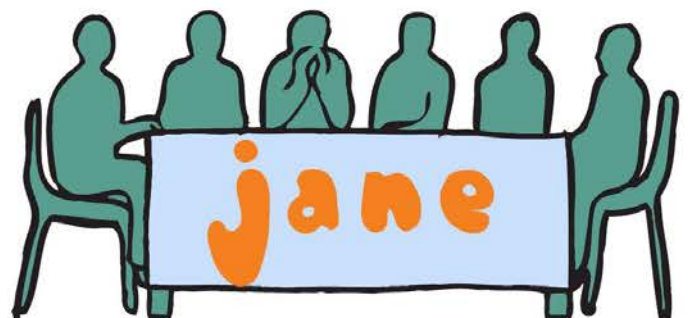
Miun Yhistys – Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma 2015–2020 on tarkoitettu työvälineeksi järjestöille, kuntien viranhaltijoille ja päättäjille sekä muille toimijoille järjestötyön kehittämiseen ja uusien yhteistyömallien etsimiseen.

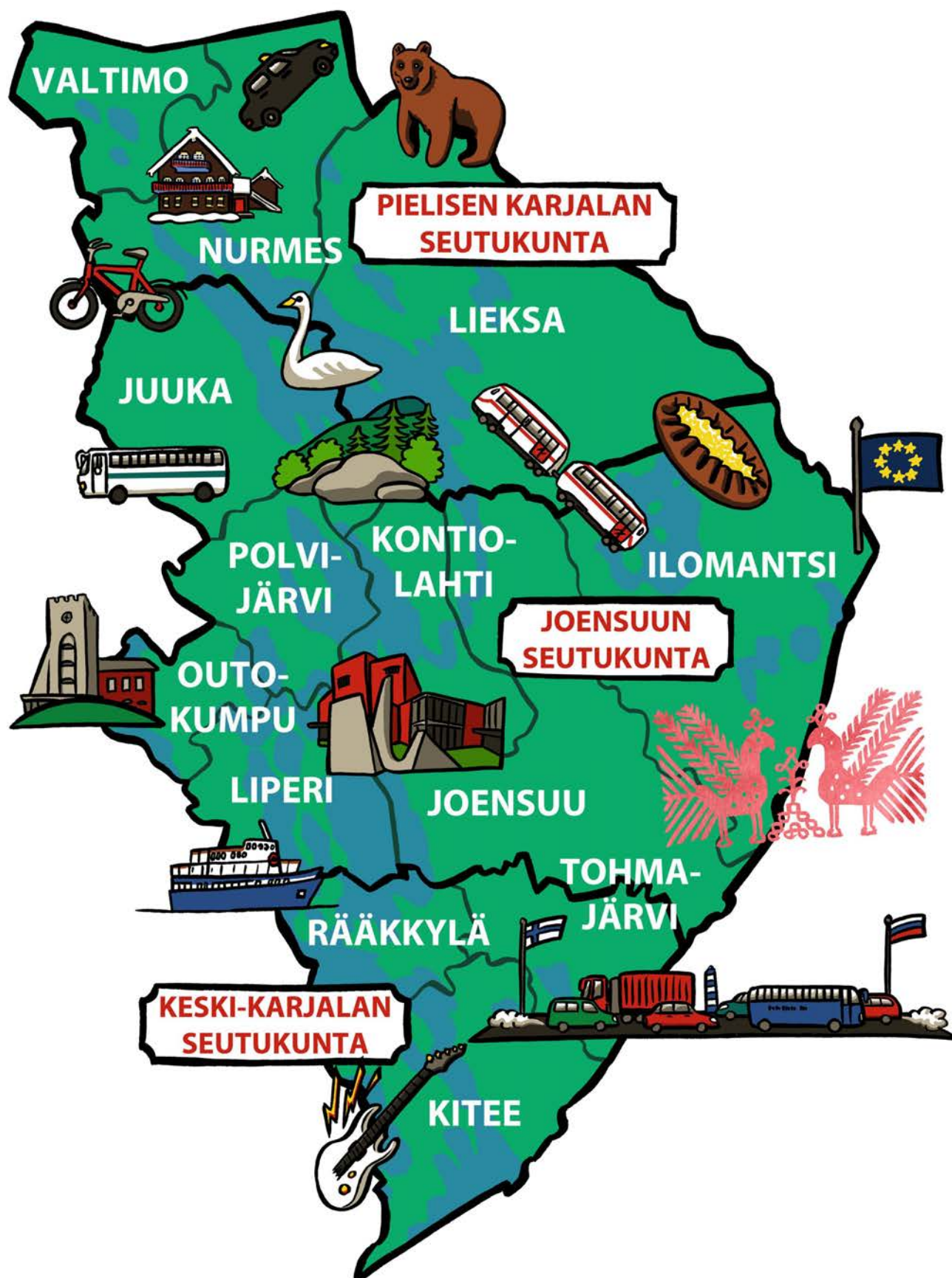
Tämä ohjelma painottuu hyvinvointialaan. Maakunnassa toimii satoja sosiaalista ja terveydellistä hyvinvointia edistäviä yhdistyksiä paikallisella, seudullisella ja maakunnallisella tasolla. Hyvinvointialalla ollaan parhaillaan käymässä läpi suuria muutoksia. Kansalaisyhteiskunnan toimijoiden, yhdistysten ja järjestöjen merkitys hyvinvoinnin edistäjinä ja palveluiden tuottajana on kasvamassa.

Järjestötyöstä huokuu aito auttamisen ilo ja tekemisen riemu. Tämä jos mikä on omiaan luomaan tulevaisuuden uskoa ja yhdessä onnistumisen meininkiä kaikessa muussakin tekemisessä. Maakunta ilman vahvaa maakuntahenkeä olisi kin hengetön maakunta.

Joensuussa 1.5.2015

Pentti Hyttinen
maakuntajohtaja

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ.....	6
I JOHDANTO.....	8
I.1 Lähtökohdat.....	9
I.2 Pohjoiskarjalaisten elinolot.....	10
I.3 Pohjois-Karjalan yhdistyskentän nykytila.....	11
I.3.1 Järjestöyhteistyön virstanpylväitä lyhyesti.....	13
I.3.2 Maakunnalliset järjestöjen yhteistyörakenteet.....	15
I.3.3 Järjestöjen rahoitus.....	16
I.4 Yhdistysten ja kuntien yhteistyö.....	17
I.5 Osallistuminen järjestötoimintaan.....	18
2 KÄÄRITÄÄN HIIHAT.....	20
2.1 Ohjelmaprosessin kuvaus.....	20
2.2 Maakuntaohjelma.....	20
2.3 Haasteista mahdollisuuksin ja toiveista todeksi.....	22
3 TARTUTAANKO HOMMIIN?.....	23
3.1 Arvot.....	23
3.2 Tavoite 1: Ilo elää ihmisissä – Kestävää ja uudistuvaa kansalaistoimintaa.....	24
3.3 Tavoite 2: Tehhään porukassa – Yhdistykset yhteistyössä.....	26
3.4 Tavoite 3: Kumppanina kunnan kanssa – Tasavertaista yhteistyötä.....	28
4 TOTEUTUS JA SEURANTA.....	30
5 JÄRJESTÖTOIMINNAN UUDET TUULET.....	31
5.1 Vapaa kansalaistoiminta.....	31
5.2 Verkko-osallisuus.....	32
5.3 Palveluntuotanto ja yhteisötalous.....	33
6 LOPUKSI.....	34
7 LÄHTEET.....	35
8 LIITTEET.....	37
LIITE 1 Miun Yhdistys – työpajoihin osallistuneet yhdistykset	
LIITE 2 Miun Yhdistys – Pohjois-Karjalan yhdistys-ohjelman vaikutusten arviointi	
LIITE 3 Miun Yhdistys – ohjausryhmä	

TIIVISTELMÄ

Miun Yhdistys- Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma on pohjoiskarjalaisten järjestö- ja yhdistystoimijoiden tahdonilmaus yhteisistä kehittämiskohteista vuosille 2015–2020. Toimenpide-ehdotukset tarjoavat yhdistyksille ja hyvinvointialan toimijoille siemeniä toiminnan kehittämiseen ja niiden toivotaan ohjaavaan muun muassa hankerahoituksen kohdentumista maakunnassa.

Toteutuakseen ohjelma edellyttää yhteistyötä, vastuunjakamista ja yhteistä näkemystä pohjoiskarjalaisen järjestökentän kehittämiseksi. Piiri- ja aluejärjestöjen sekä kuntien sitoutuminen tavoitteiden toteuttamiseen on välttämätöntä. Ohjelman toteutusta seuraa Pohjois-Karjalan järjestöasian neuvottelukunta JANE.

Ohjelmaan on valittu seuraavat kolme tavoitetta ja niille toimenpide-ehdotuksia:

Tavoite I: Ilo elää ihmisissä – Kestävää ja uudistuvaa kansalaistoimintaa

1. Tarjotaan apua ja kannustusta omannäköisen toiminnan käynnistämiseksi yhdistysten sisällä.
2. Yhdistystoimintaa johdetaan huolellisesti, avoimesti ja tasa-arvoisesti.
3. Yhdistykset huomioivat toiminnassaan ympäristön.
4. Kansalais- ja yhdistystoimintaa tehdään näkyväksi.
5. Kansalaistoiminnasta iloitaan.

Tavoite 2: Tehdään porukassa - Yhdistykset yhteistyössä

1. Yhdistysten tarjoamasta vapaaehtois- ja vertais-
tuesta on löydettävissä kootusti tietoa.
2. Yhdistysten hankeosaamista lisätään.
3. Koulutetaan yhdistystoimijoita sähköisten vies-
tintäkanavien käyttöönottamiseksi.
4. Maakunnallisia yhdistyksille suunnattuja verkko-
palveluita kuten Jelli-järjestötietopalvelua, Maa-
kaistaa ja Pohjois-Karjalan kylätietoalustaa ke-
hitetään.
5. Kootaan yhteen järjestöjen tarjoamia tukipalve-
luja koulutuksen, tiedottamisen, taloushallinnon
ja työllistämisen aloilta.
6. Yhdistysten toimivia käytäntöjä jaetaan ja hyö-
dynnetään, mutta toimintaa myös uudistetaan.

Tavoite 3: Kumppanina kunnan kanssa - Tasavertaista yhteistyötä

1. Jokaisen kunnan alueella on edullisia tai mak-
suttomia tiloja järjestöille.
2. Kuntien avustuskäytännöt ovat avoimia, yksin-
kertaisia ja yhdistykset ovat keskenään tasa-ar-
voisia.
3. Kuntien työntekijöille tarjotaan koulutusta järjes-
tö- ja kansalaistoiminnasta.
4. Jokaisessa kunnassa on nimetty järjestöjen yh-
teyshenkilö tai -henkilöitä.
5. Kunnat ja yhdistykset kutsuvat säännöllisesti
koolle alueensa järjestötapaamiset.
6. Yhdistysten ja koulujen välistä yhteistyötä lisä-
tään.
7. Helpotetaan järjestöjen mahdollisuuksia toimia
työllistämisen tukijoina.
8. Uudet asukkaat saavat mahdollisuuden tutus-
tua yhdistystoimintaan.

I JOHDANTO

Pitelet käsissäsi Miun Yhistys - Pohjois-Karjalan yhdistysohjelmaa vuosille 2015–2020. MiunYhistys-yhdistysohjelma on pohjoiskarjalaisen kansalaistoimijakentän tahdonilmaus ja tiekartta yhteisöllisen, elinvoimaisen ja välittävän maakunnan puolesta. POKAT 2017 – Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma vuosille 2014–2017 sisältää Pohjois-Karjalan mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet. Maakuntaohjelman toimenpiteillä tavoitellaan työtä, hyvinvointia ja elinvoimaisuutta kestäväällä tavalla. Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma tukee maakuntaohjelman toteutusta ja vastaa erityisesti vapaaehtoispuolelta toimivien yhdistysten tarpeisiin.

Ohjelmatyön laitoi liikkeelle maakunnan järjestöasiain neuvottelukunta JANE loppuvuodesta 2014. Tavoitteena on ollut muodostaa pohjoiskarjalaisten järjestöjen ja yhdistysten yhteinen näkemys siitä, kuinka yhdistykset olisivat entistä vaikuttavampi tekijä Pohjois-Karjalassa. Työpajojen ja sähköisen kommentoinnin kautta paikalliset yhdistykset ovat tuoneet esiin näkemyksiä, joiden pohjalta on muodostettu toimintalinjat ja toimenpiteet yhdistysten toiminnan ja asukkaiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Ohjelman toimenpiteissä eivät painotu palveluntuotantonäkökulmat,

vaan ennen kaikkea yhdistysten arvolähtöiset ja omaehtoiset toimenpiteet. Ohjelmaa on rakennettu yhdistyslähteisesti alhaalta ylöspäin, tehden näkyväksi pohjoiskarjalaisen järjestökentän monipuolisuus ja moniulotteisuus hyvinvoinnin edistäjänä.

Pohjoiskarjalaisten järjestöjen ja yhdistysten osallistuminen ja tiedontuottaminen on mahdollistettu:

1. avoimilla MiunYhistys-työpajoilla 15 paikkakunnalla
2. keskustelemalla järjestöverkostoissa ja yhteistyöryhmissä ohjelmasta
3. kahdella sähköisellä kyselyllä JELLI-järjestötietopalvelussa

Pohjois-Karjalan yhdistystoiminnan kehittämisohjelman kokoamisesta vastasi Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry. Kirjoittajana toimi järjestökehittäjä Katja Asikainen ja ohjelman kirjoitustyön rahoitti Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. Ohjelma laadittiin yhteistyössä maakunnan yhdistysten, kuntien sekä JANE:n kanssa.

Tässä asiakirjassa käytetään yhdistys- ja järjestö-termejä synonyymeina toisilleen.

Järjestöjen moninaiset tavat aluekehityksessä:

Pohjois-Karjalassa järjestötoiminta tukee alueiden elinvoimaa tarjoamalla asukkaille mielekkäitä toimintamuotoja. Kylät heräävät kesäisin eloon kesäteattereiden, urheilukilpailuiden ja kesäkirpputorien myötä. Suurtapahtumat, kuten ampumahiihdon kansainväliset kilpailut tai ympäri maakunnan järjestettävät musiikkifestivaalit, ovat organisoituneet yhdistyslähtöisesti ja niiden järjestämisen mahdollistavat tuhannet vapaaehtoiset. Lisäksi erilaiset yhdistysten arvoista kumpuavat tapahtumat ja kampanjat, kuten Asunnottomien yö tai Kesälahti city-mahaton, luovat osaltaan pohjois-karjalaista kansalaislähtöistä elinvoimaa.

1.1 Lähtökohdat

Järjestöjen yhteistä ohjelmatyötä tehtiin Pohjois-Karjalassa ensimmäisen kerran vuonna 2007, jolloin maakunnassa toteutettiin hyvinvointialan järjestöjen yhteinen järjestöstrategia. Tuolloin strategia kuvasi järjestöjen toimintaympäristöä Pohjois-Karjalassa sekä tarjosi toiminnan kehittämiseen kuusi toimintalinjaa. Toimintalinjojen sisällä oli 37 toimenpide-ehtotusta järjestöille ja kunnille järjestöjen toimintanedellytysten vahvistamiseksi sekä julkisen sektorin ja järjestöjen yhteistyön edistämiseksi (Pohjois-Karjalan hyvinvointialan järjestöstrategia 2007).

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on kuntayhtymä, jonka jäseniä ovat kaikki Pohjois-Karjalan 13 kuntaa. Maakuntasuunnitelma, maakuntaohjelma ja maakuntakaava muodostavat Pohjois-Karjalan keskeiset kehittämissasiakirjat. Maakuntaohjelma linjaa kehittämistavoitteet neljän vuoden ajaksi. Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma 2014–2017 on nimeltään POKAT 2017 – Työtä, elinvoimaa ja hyvinvointia kestävästi Pohjois-Karjalaan.

Maakuntaohjelmassa esitetään järjestösektoria koskevia tavoitteita, joista merkittävimmät liittyvät järjestöjen tekemään hyvinvointityöhön. Tavoitteena on lisätä asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, kulttuurin ja liikunnan harrastusmahdollisuuksia sekä toimijoiden yhteistyötä eri väestöryhmien kanssa tehtävässä työssä ja palveluntarjonnassa. Järjestöjen kautta on mahdollista tavoittaa monia maakuntaohjelmassa mainittuja erityisryhmiä

kuten maahanmuuttajia. Maakuntaohjelma tavoittelee aktiivisia ja osallistuvia kansalaisia sekä osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä esimerkiksi yhdistysten, järjestöjen ja kansalaistoiminnan kautta. (Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma 2014).

Miun Yhistys-ohjelmaa varten tausta-aineistoa on kerätty muun muassa Terveysten ja hyvinvoinninlaitoksen alueellisesta terveys- ja hyvinvointitutkimuksesta, Pohjois-Karjalan maakuntaliiton julkaisemasta maakunnallisesta hyvinvointikertomuksesta, Pohjois-Karjalan Kylät ry:n, Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskuksen ja Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry:n JAKE-hankkeen järjestökyselystä 2014, kansallisesta järjestöbarometrista sekä Diakonia ammattikorkeakoulun tekemästä ”Yhteistyöllä hyvinvointia, järjestöjen välinen ja järjestö-kuntayhteistyö hyvinvoinnin lisääjänä” -selvityksestä.

I.2 Pohjoiskarjalaisten elinolot

Pohjois-Karjalan väkiluku oli vuoden 2014 lopussa 165 258 henkeä (Tilastokeskus). Pohjois-Karjalan maakunta sijaitsee Suomen ja Euroopan unionin manneralueen itäisimmässä osassa. Maakunnan keskus on yliopistokaupunki Joensuu, jonka asukasluku oli vuoden 2014 lopussa 75 088. (Väestörekisterikeskus). Pohjois-Karjalan maakuntaan kuuluu 13 kuntaa, joista kaupunkeja on viisi. Väestö keskittyy Joensuun ydin-kaupungin alueelle, kuitenkin maakunnan väestöstä 56 % asuu edelleen maaseudulla. (Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma 2014, 16).

Maakunnan vahvuuksia ovat viihtyisä ja turvallinen elinympäristö sekä monimuotoinen luonto ja elinvoimaiset kylät. Pohjois-Karjala on kompakti alue, jolla on yksi selkeä keskus. Sijainti raja-alueena on luonut Pohjois-Karjalaan omaleimaisen historian ja kulttuuriset erityispiirteet.

Maakunnan väestörakenne painottuu suuriin ikäluokkiin ja seniori-ikäisiin. Väestön huoltosuhde on heikompi kuin maassa keskimäärin. Maakunnan väkiluvun lasku on viime vuosina hidastunut ja Pohjois-Karjala on ollut jo useita vuosia muuttovoittoinen maakunta. Merkittävä tekijä väestökehityksessä on maahanmuutto. (Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Tilastokeskus ennakkotieto 1.9.2014). Pohjois-Karjalassa sairastetaan paljon ja maakunnan sairastavuusindeksi on maan toiseksi korkein (Pohjois-Karjalan hyvinvointikertomus).

Pohjois-Karjalassa työllisyysaste on useita prosenttiyksikköjä koko maan keskiarvoa alhaisempi. Korkean työttömyyden lisäksi tähän vaikuttaa työvoimaan kuulumattoman työikäisen väestön suhteellisen suuri osuus. Työttömien osuus työvoimasta oli 17,4 % tammikuussa 2015 (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus). Nuorisotyöttömyys maakunnassa on keskimääräistä tasoa. Koulutuspaiikkoja nuorille on hyvin ja koulutusta on tarjolla niin oman alueen kuin koko maan tarpeisiin. (Pohjois-Karjalan hyvinvointikertomus 2013, 8).

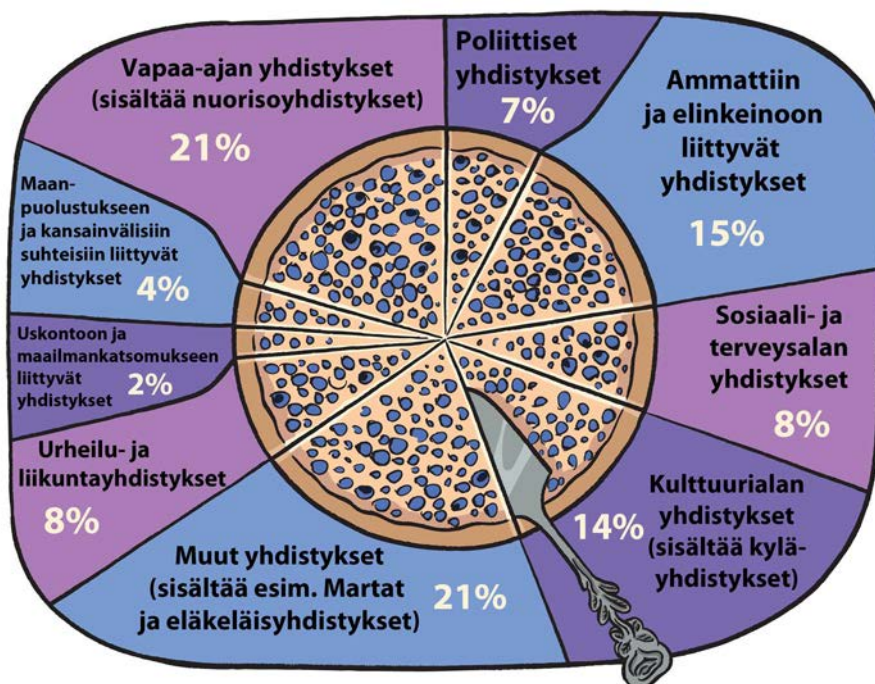
1.3 Pohjois-Karjalan yhdistyskentän nykytila

Pohjois-Karjalassa on noin 5 000 rekisteröityä yhdistystä, joista arviolta puolessa on aktiivista toimintaa. Seitsemän viime vuoden (2007–2014) aikana patentti- ja rekisterihallituksen Yhdistysnetin mukaan aktiivisia yhdistyksiä Pohjois-Karjalassa on ollut 2 237. Vuonna 2014 Pohjois-Karjalassa rekisteröitiin 63 uutta yhdistystä.

Patentti- ja rekisterihallituksen järjestöjen luokittelurunko koostuu yhdeksästä luokasta, joihin järjestöt ovat sijoitettu yhdistyksen toiminnan tarkoituksen perusteella:

1. Poliittiset yhdistykset
2. Ammattiin ja elinkeinoon liittyvät yhdistykset
3. Sosiaali- ja terveysalan yhdistykset
4. Kulttuurialan yhdistykset (sisältää kyläyhdistykset)
5. Vapaa-ajan yhdistykset (sisältää nuorisoyhdistykset)
6. Urheilu- ja liikuntayhdistykset
7. Uskontoon ja maailmankatsomukseen liittyvät yhdistykset
8. Maanpuolustukseen ja kansainvälisiin suhteisiin liittyvät yhdistykset
9. Muut yhdistykset (sisältää esim. Martat, eläkeläisyhdistykset)

Pohjois-Karjalan aktiivisten yhdistysten jakautuminen

Valtakunnallinen järjestöbarometri (Järjestöbarometri 2014, 31.) luokittelee järjestöjen tarjoamat toimintamuodot seuraavasti:

- harrastus- ja virkistystoiminta
- vapaaehtoistoiminta
- vertaistoiminta
- tiedonvälitys
- asiantuntijatehtävät
- ohjaus- ja neuvontatehtävät
- ehkäisevä työ
- vaikuttamistoiminta
- palveluntuottaminen
- koulutus
- hanketoiminta ja projektit

Edunvalvonta

Kurssitoiminta

PALKKATUKITYÖLLISTÄMINEN

Vaikuttamis- ja kehittämistyö

Kulttuuritoiminta

Velka- ja talousneuvonta

Liikunta

Asiointiapu

KÄSITYÖT

Kriisikeskustoiminta

Päihdetyö

Turvakotipalvelut

VERTAISTOIMINTA

KOHTAAMISPAIKAT

Sosiaalinen
yrittäjätoiminta

PÄIVÄ-
KESKUS-
TOIMINTA

TALONMIESPALVELU

Ensiapu- ja pelastustoiminta

JAKE-hankkeen vuonna 2014 tekemään järjestökyseleyn mukaan pohjoiskarjalaiset yhdistykset kokivat toimintansa olevan laajaa. Kyselyyn vastasi 105 yhdistystä, ja vastaajissa painottuivat kylätoimijat ja sosiaali- ja terveystyötä tekevät yhdistykset. JAKE on Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskuksen, Pohjois-Karjala Sosiaaliturvayhdistyksen ja Pohjois-Karjalan Kylien yhteinen hanke.

Tärkeintä vastaajille olivat suoraan jäsenistöä palvelevat tehtävät sekä edunvalvonta ja kehittäminen. Sosiaali- ja terveysalan yhdistyksissä ohjaus ja neuvonta koettiin tärkeämpänä kuin muissa yhdistyksissä.

sa toimii useita yhdistyksiä, joilla on kuukausipalkkaisia työntekijöitä. Lisäksi palkkiopohjainen työ esimerkiksi valmentamisessa ja ryhmäohjauksessa on merkittävää tätä tekeville nuorille. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2011 kolmannella sektorilla (järjestöissä, säätiöissä ja uusosuuskunnissa) tehtiin palkkatyötä noin 77 000 henkilötyövuotta. Tämä merkitsee 5 % koko kansantaloudessa tehdystä henkilötyövuosien määrästä. (Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu- ja 2013, 10.)

Järjestöbarometri vuodelta 2013 tarkastelee valtakunnallisten järjestöjen palveluntuotantoa sosiaali-

Järjestöjen toiminnan nykytilanne Pohjois-Karjalassa

Yhdistykset kokivat, että niiden toiminta-ajatus on selkeä ja ne edistävät väestön hyvinvointia. Yhdistykset myös uskovat, että niiden toiminta tunnetaan hyvin. Vapaaehtoistoiminta on tärkeimpiä yhdistysten toimintamuotoja, vaikkakin yhdistykset kokivat, ettei uusia toimijoita ole helppoa saada mukaan.

Yhdistysten tulevaisuusnäkemykset seuraavan kolmen vuoden päähän eivät poikkea juurikaan siitä, millaista toiminnan arvioidaan olevan nyt. Myönteisimmät odotukset kohdistuvat vapaaehtoistoimintaan, tunnettuuteen ja talouteen.

Järjestöissä työskentelee palkkatyössä eri tavoin ihmisten ohjaamiseen ja kohtaamiseen keskittyntä henkilöstöä sekä asiantuntijoita. Pohjois-Karjalas-

lipalvelujen tarjonnan kautta. Tiedot on saatu yksityisiltä palveluntuottajilta tilastotietoa keräävältä Valviralta. Vuonna 2011 eniten järjestötaustaisia palveluntuottajia oli ympärivuorokautisissa asumispalveluissa, kuten vanhusten palveluasumisessa. Toiseksi suurin järjestöjen palveluala oli lasten päivähoito. Paikallisyhdistyksistä maksullista palvelutoimintaa harjoittaa 11 % järjestöistä. (Järjestöbarometri 2013, 154-155.) Järjestöjen palveluntuotantoa hankaloittavat erityisesti kilpailutukseen liittyvien kriteereiden jäykkyys sekä hankintamenettelyjen työläys. Sosiaalipalveluiden lisäksi järjestölähtöistä palveluntuotantoa Pohjois-Karjalassa tehdään erityisesti tapahtumatuotantojen yhteydessä.

I.3.I Järjestöyhteistyön virstanpylväitä lyhyesti

Pohjois-Karjalassa järjestöjen välistä yhteistyötä on tehty vuosia.

Sote-järjestöjen keskinäistä ja järjestö–julkinen-yhteistyötä on kehitetty Pohjois-Karjalassa 1990-luvun puolivälistä asti, jolloin Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto toteutti yhteistyössä Joensuun kaupungin kanssa Raha-automaattiyhdistyksen rahoittamaa Hyve-projektia. Yhteistyön tuloksena syntyivät muun muassa sähköinen järjestötietopalvelu JELLI ja Joensuun Kansalaistalo. Yhteistyötä jatkaa nykyisin Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry yhdessä muun järjestökentän kanssa.

Kylätoiminta aktivoitui 1980-luvun taitteessa, kun kylätoimikuntia perustettiin etulinjassa maakunnassamme. Pohjois-Karjalan maakunnallinen kyläneuvosto järjestäytyi 2001 Pohjois-Karjalan Kylät ry:ksi.

Kotikartanoyhdistys ry on 16 pohjoiskarjalaisen järjestön vuonna 1996 perustama yleishyödyllinen yhdistys, joka toimii Joensuun seudulla sekä koko Pohjois-Karjalassa. Kotikartanoyhdistys ry:n toiminnot ovat kokonaisvaltaisesti terveyttä ja hyvinvointia edistäviä ja syrjäytymistä ehkäiseviä.

Pohjois-Karjalan kansanterveydenkeskus jatkaa Pohjois-Karjala-projektin työtä yhdessä kansanterveysjärjestöjen kanssa. Kansanterveyden keskuksen tavoitteena on keskeisten kansantautien ehkäisy, väestön terveyden edistäminen ja toiminnan tulosten kansallinen ja kansainvälinen hyödyntäminen.

Pohjois-Karjalan Liikunta ry (Pokali) perustettiin 1997 Joensuussa pohjoiskarjalaisten urheiluseurojen ja liikuntajärjestöjen toimesta. Se on maakunnallinen liikunnan ja urheilun asiantuntija-, kehittämis- ja yhteistyöjärjestö, jonka päätehtävänä on pohjoiskarjalaisten hyvinvoinnin edistäminen liikunnan ja urheilun avulla sekä liikuntakulttuurin elinvoimaisuuden ja monipuolisuuden varmistaminen.

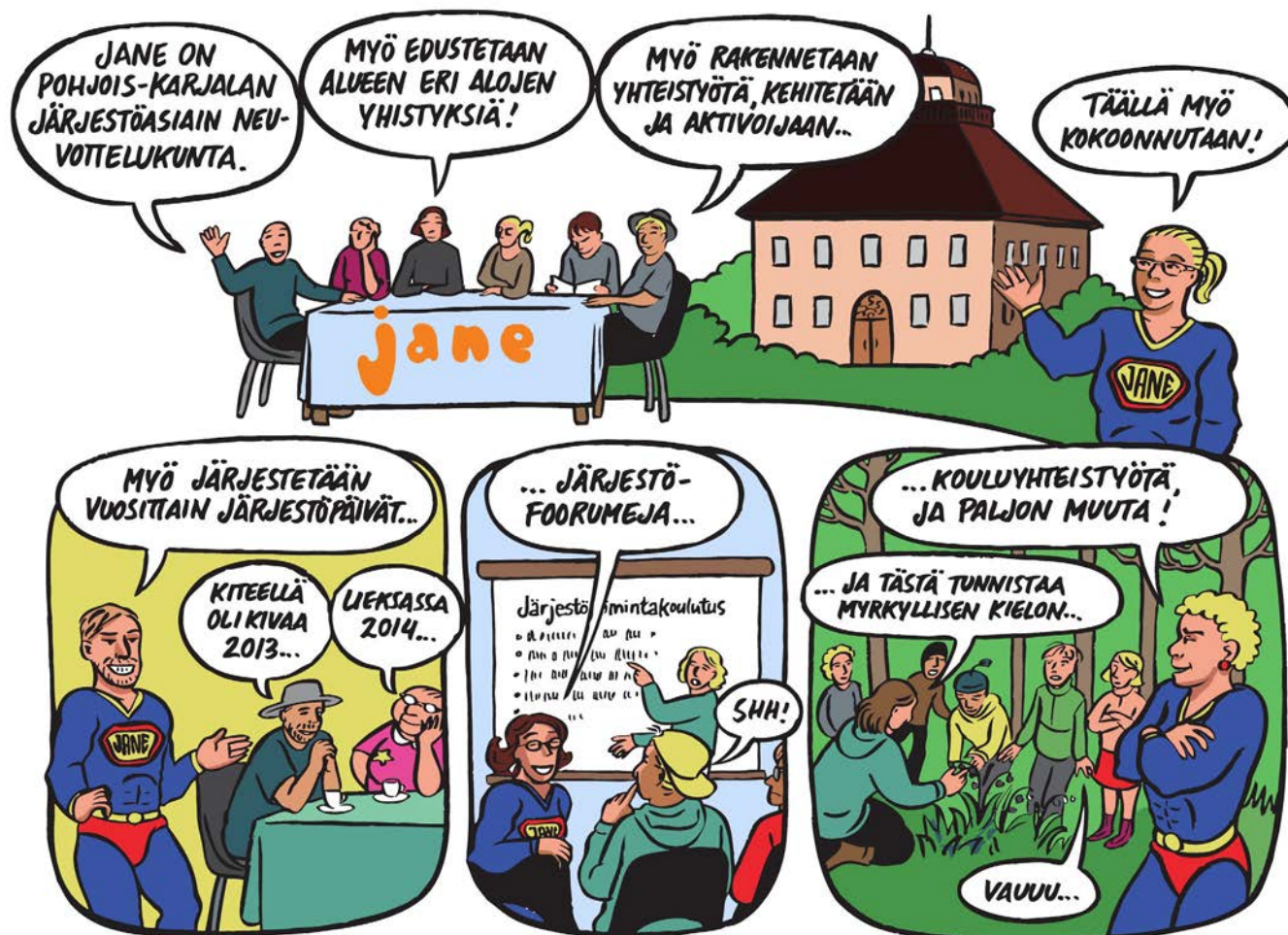
Muita suuria ja paljon asukkaita kokoavia järjestöjä ovat esimerkiksi Martat, Suomen Punainen Risti, Mannerheimin Lastensuojeluliitto sekä 4H ja Partio. Myös eläkeläisjärjestöjen työ on mittavaa. Opintojärjestöt, Maaseudun Sivistysliitto, Työväen Sivistysliitto sekä OK-opintokeskus, toimivat koko maakunnan alueella. Yhdistystoimijoita kokoavia järjestölähtöisiä toimijoita ovat muun muassa Lieksan Tukipiste, Nurmeksen ystävänpysäkki tai Juuan Ellinkulma.

Valtakunnallisesti ensimmäinen maakunnallinen järjestöstrategia tehtiin Pohjois-Karjalassa vuonna 2007. Tuolloin strategiassa ehdotettiin maakunnallisen järjestöasiain neuvottelukunnan perustamista, joka aloitikin toimintansa Pohjois-Karjalan maakuntaliiton strategiana teemaryhmänä vuonna 2008.

Joensuun Pop-muusikot ry on vuonna 1971 perustettu elävän musiikin yhdistys, joka edistää ja tukee popmusiikin harrastusta Pohjois-Karjalassa. Nykyisin yhdistyksen toiminta käsittää niin festivaaleja, musiikkialan tapahtumia ja koulutusta, vapaaehtoistoimintaa sekä monipuolista hanke- ja kehittämistoimintaa musiikki- ja nuorisosalalla. Yhdistys tuottaa palveluita kumppanuussopimuksella esimerkiksi Joensuun kaupungille, jolle Popmuusikot tarjoavat bändiohjauspalveluita.

I.3.2 Maakunnalliset järjestöjen yhteistyörakenteet

Pohjois-Karjalan järjestöasian neuvottelukunta toimii nykyisin Pohjois-Karjalan maakuntaliiton strategisena teemaryhmänä. JANEn tehtävät ovat

- **VAIKUTTAVA ASiantuntija**
Järjestö- ja yhdistystoiminnan asiantuntijaryhmä maakuntaliitossa, vahvistaa järjestöjen roolia maakunnan kehittämistyössä.
- **Yhteistyön Rakentaja**
Tuo järjestöjä yhteen sekä rakentaa yhteistyötä kuntien kanssa.
- **KEHittäjä**
Kehittää uusia toimintamuotoja ja rakenteita järjestötoiminnan helpottamiseksi ja laajentamiseksi.
- **AKTIVOIJA**
Tekee näkyväksi ja tunnetuksi maakunnan järjestötoimintaa ja luo pohjoiskarjalaisille keskustelu- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

JANE järjestää vuosittain 1-2 teemallista järjestöfoorumia, kaksipäiväiset järjestöpäivät sekä vapaaehtois-ten päivän. JANE osallistuu tarpeen mukaan myös muihin järjestöjä koskeviin tilaisuuksiin ja tapahtumiin.

Pohjois-Karjalan JELLI-järjestötietopalvelu (www.jelli.fi) on alueen yhdistysten, järjestöjen ja hyvinvointialan toimijoiden yhteinen verkkoportaali, josta kansalaiset ja ammattilaiset löytävät tietoa maakunnan yhdistystoiminnasta. Järjestörekisterin lisäksi JELLIin on koottu kattavasti tietoa yhdistysten toimintamahdollisuuksista, ajankohtaisista koulutuksista ja tapahtumista, vapaaehtois- ja vertaistoinnista sekä tietoa ja tukimateriaalia yhdistysten työllistämistoiminnasta, osallisuudesta sekä yhdistystoiminnan käytäntöihin tukea antava ”Apua ja ohjeita järjestötoimintaan” -tietopankki.

Keväällä 2015 avautui myös Pohjois-Karjalan Kylät ry:n ylläpitämä KYLÄTIETO Pohjois-Karjala-sivusto, joka kokoaa maakunnan kylät yhteistietoineen yhdelle sivulle. Sivuilta on myös saatavissa tietoa avustuksista sekä järjestöyhteistyöstä kuntakohtaisesti. (www.kylat.fi)

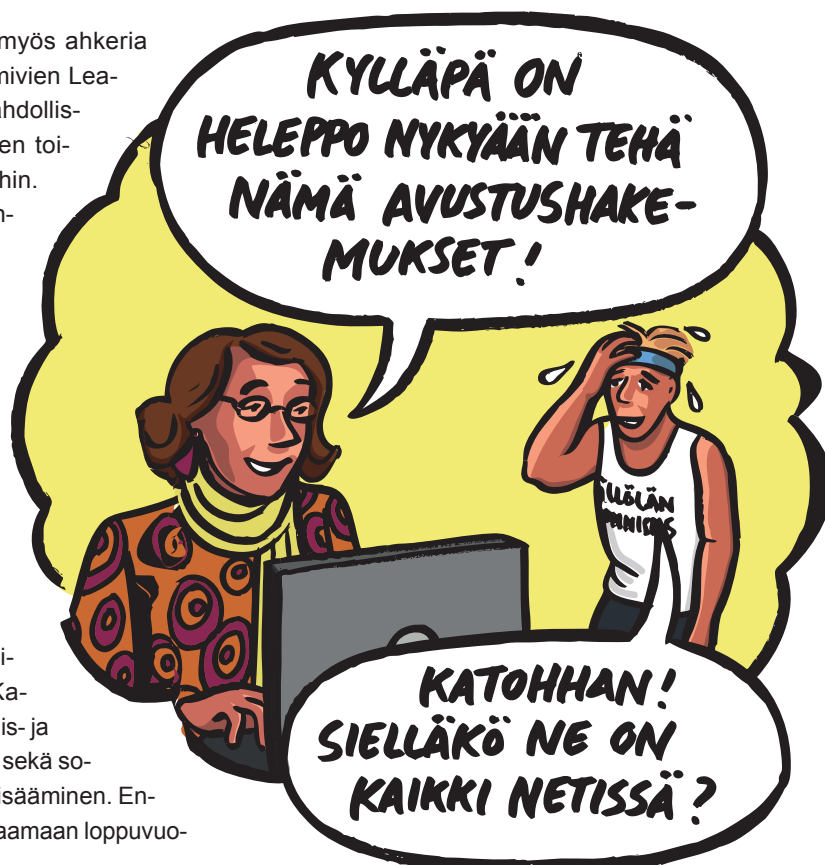
Pohjois-Karjalassa toimii useita järjestöjen temaattisia yhteistyöverkostoja kuten monikulttuurisuusverkosto MOVE, yhdistysten yhteinen ja kaikille kiinnostuneille avoin viestintärinki sekä Joensuun alueella mielenterveystyötä tekevien tahojen yhteinen keskustelu- ja suunnittelutyöryhmä MANIA. Lisää järjestöjen verkostojaa ja työryhmiä löytää JELLI-järjestötietopalvelusta.

1.3.3 Järjestöjen rahoitus

Järjestösaavat rahoitusta useista eri lähteistä. Merkittäviä rahoituskanavia ovat kuntien yleisavustukset, kohdeavustukset sekä kumppanuussopimukset. Raha-automaattiyhdistys sekä opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittavat erityisesti sosiaali- ja terveysjärjestöjä sekä taide, urheilu, kulttuuri ja nuorisoyhdistyksiä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö.) Pohjois-Karjalan maakuntaliiton tulevaisuusrahastosta rahoitetaan myös järjestöjen kehitysideoita ja –hankkeita. Euroopan unionin kautta hankerahoitusta järjestötoimintaan ohjautuu tavallisimmin Euroopan sosiaalirahaston sekä maaseuturahaston kautta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rahoitusta ohjautuu järjestöjen työllistämistoimenpiteisiin. Myös jotkin säätiöt rahoittavat yhdistysten toimintaa, erityisesti kulttuurialalla. Yhdistysten omaa varainhankintaa tehdään esimerkiksi jäsen- ja osallistumismaksuilla, myyjäisillä ja talkoilla sekä tapahtumien järjestämisellä ja sponsoroinnilla. Osalla yhdistyksistä on myös ostopalvelusopimuksia kuntien tai yritysten kanssa.

Pohjois-Karjalassa yhdistykset ovat myös ahkeria hanketoimijoita. Maaseutualueilla toimivien Leader-ryhmien kautta yhdistysten on mahdollista saada rahoitusta esimerkiksi uusien toimintojen kehittämiseen ja investointeihin. Leader-rahoituksella voidaan tukea yhteisöjen ja alueiden elinvoimaisuutta, harrastusmahdollisuuksia ja kansainvälistä toimintaa. Kantavana ajatuksena on paikallisen asiantuntemuksen ja osaamisen hyödyntäminen. (Leader.)

Vastaavaa rahoitusväylää ollaan kehittämässä myös Joensuun kantakaupungin alueelle. Kansalaislähtöisen kehittämisen toimintaohjelma, niin kutsuttu KaKe-rahoitus, tarjoaa kansalaistoiminnalle uusia resursseja ja toimintamahdollisuuksia Joensuussa. KaKe-rahoituksen tavoitteita ovat työllistymis- ja ansaintamahdollisuuksien edistäminen sekä sosiaalisen pääoman ja yhteisöllisyyden lisääminen. Ensimmäiset KaKe-hankehauut pyritään avaamaan loppuvuodesta 2015. (Joensuun kaupunki.)

1.4 Yhdistysten ja kuntien yhteistyö

Kunnat ovat järjestöille keskeinen yhteistyökumppani.

Järjestöjen toimintaa ovat neuvonta ja ohjaus, mielekkään tekemisen tarjoaminen, monialainen tuki ja asiantuntemus sekä kanavat osallistua ja vaikuttaa lisäävät sosiaalista pääomaa ja yhteisöllisyyttä. Järjestöjen toiminta on laaja-alaisesti ihmisten sosiaalista hyvinvointia ja terveyttä edistävää. Järjestöjen ja kuntien välisellä yhteistyöllä voidaan parantaa asukkaiden hyvinvoinnin edellytyksiä. (Häkkinen & Törmä 2013.) Järjestöt ja yhdistykset lisäävät kuntiensä elinvoimaa tarjoten asukkaille ja vierailijoille mielekästä tekemistä. Yhdistykset esimerkiksi ovat taustavoimana tapahtumien järjestämisessä kyläjuhlista kesäteattereihin tai paikallisten urheiluseurojen otteluista ja lähiympäristön kunnostamiseen.

Pohjois-Karjalan kuntajohtajille suunnatuissa haastatteluissa syksyllä 2014 kunnanjohtajat sekä viranhaltijat kertoivat avustusta saavien järjestöjen sekä järjestökumppaneiden olevan vakiintuneita ja pitkäaikaisia toimijoita. Tavallisinta tukea kunnilta järjestöille ovat erilaisten avustusten jakaminen sekä kunnan omistamien tilojen vuokraaminen edullisesti tai ilmaiseksi. Järjestöavustukset ovat yhä harvemmin yleisavustuksia ja avustukset suuntautuvat enemmän kohdeavustamiseen, kuten tapahtumien järjestämiseen. (Asikainen 2014.) Asukaslukuun suhteutettuna Pohjois-Karjalassa jaettiin 2014 kuntien toimesta järjestöjen yleisavustuksia keskimäärin 8,4 euroa per asukas. (Laukkanen 2015.)

Kuntien yleisavustukset yhdistyksille Pohjois-Karjalassa 2014

(KYLÄTIE TO Pohjois-Karjala, raportti kuntien ja järjestöjen yhteistyöstä)

	Avustukset (EUR)	Yhdistykset
Ilomantsi	47 000	44
Joensuu	339 966	168
Juuka	25 900	37
Kitee	57 103	54
Kontiolahti	16 1620	70
Lieksa	338 120	70
Liperi	51 700	47
Nurmes	78 100	42
Outokumpu	55 400	30
Polvijärvi	66 153	29
Rääkkylä	67 512	24
Tohmajärvi	84 814	16
Valtimo	18 000	13
KAIKKI	1 391 388	644

Lisäksi joissakin kunnissa, kuten Kiteellä ja Valtimolla, on käytössä kunnan ja yhdistysten välinen kumppanuusmalli, jossa järjestöt tuottavat kunnalle palveluita tai positiivista näkyvyyttä ja saavat vastineeksi taloudellista tukea. Kuntajohtajat kokivat kumppanuuden ja ostopalvelujen rajan häilyväksi. Käsitteet olisivatkin tarpeellista määritellä yhteisesti. (Asikainen 2014.)

Järjestöjen merkitys on keskeinen erilaisten toimintamahdollisuuksien ja palveluiden tarjoajina. Järjestöt eivät vain täydennä kuntien palvelutarjontaa vaan ovat jo pitkään paikanneet sen aukkoja. Paikallisesti kuntien, seurakuntien ja järjestöjen hyvinvointitoiminta muodostaa Suomen hyvinvointipalveluiden perusrakenteen: tähän on liittynyt viime vuosina yhä useammin kaupallinen hyvinvointipalveluiden tarjonta.

Järjestötoiminnan ydin on kuitenkin kansalaistoiminnassa. Palveluhaasteita koskeva keskustelu on yleensä kunta-, hallinto tai palvelutuotepainotteista ja järjestöille ja kansalaistoiminnalle esitetyt haasteet perustuvat kunnalliseen näkökulmaan. Tilanne on epätasapainoinen. Julkisuudessa ja tutkimuksessa järjestöjen kansalaistoiminnan merkitys on tunnustettu, mutta sitä vastaavan politiikan ja hallinnon päätökset puuttuvat. (Cederlöf 2010, 94.)

Kuntalaisten osallisuutta vahvistavista kuulemismenettelmistä säädetään kuntalaissa. Kaikissa Pohjois-Karjalan kunnissa toimii lakisääteinen vanhusneuvosto, joka tavallisimmin kootaan eläkeläisyhdistysten ehdotuksista. Myös nuorisovaltuustot ovat toiminnassa lähes kaikkialla paria poikkeusta lukuun ottamatta. Näissäkin osin koulun oppilaskunta on ottanut nuo-

risovaltuuston roolia. Vammaisneuvosto löytyy hiukan yli puolesta Pohjois-Karjalan kuntia. Vammaisneuvosto on ainakin Keski-Karjalassa seutukunnallinen. Uusi 1.5.2015 voimaan astuva kuntalaki edistää asukkaiden itsehallinnon ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista. (Laukkanen 2015.)

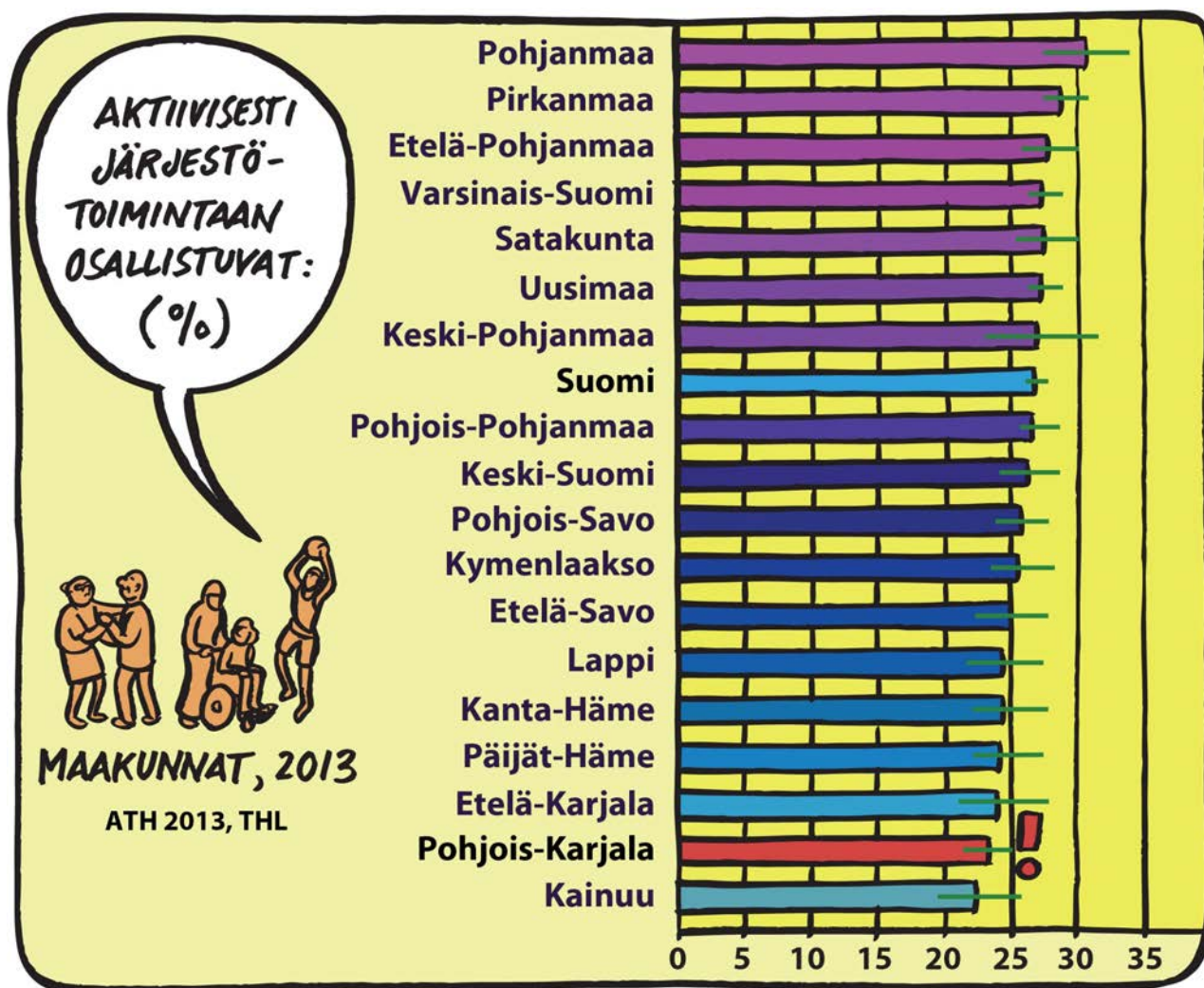
Erilaiset järjestöfoorumit ja -tapaamiset, joissa kunnan järjestötoimijat kokoontuvat eri aiheiden ympärille keskustelemaan kuntalaisten tarpeista vievät eteenpäin kuntien ja järjestöjen vuoropuhelua. Järjestöfoorumien ja -palaverien järjestäminen on useimmissa kunnissa kuitenkin satunnaista.

1.5 Osallistuminen järjestötoimintaan

Alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (ATH) mukaan Pohjois-Karjalassa yhdistysten toimintaan ilmoittaa aktiivisesti osallistuvansa noin 24 % asukkaista. Pohjois-Karjalassa osallistutaan järjestötoimintaan tutkimuksen perusteella toiseksi vähiten kaikista maakunnista. Koko maan keskimääräinen osallistumisasaste on noin 27 %. Maakunnassa yhdistyksiä on suhteessa asukaslukuun paljon. Pohjois-Karjalassa yhtä yhdistystä kohden on 68 asukasta, kun koko maan keskiarvo on 83 asukasta per yhdistys.

ATH-tutkimuksen mukaan suurimmat syyt olla osallistumatta järjestötoimintaan olivat ”ei tarvetta osallistua järjestötoimintaan” (58 %) sekä ”ajanpuute” (21 %).

Vähintään kerran viikossa otettiin osaa liikunta- ja urheiluseurojen toimintaan (21 %) ja toiseksi aktiivisimmin kulttuuriyhdistysten toimintaan (14 %). Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen toimintaan osallistui aktiivisesti 7 % ATH-kyselyyn vastanneista pohjoiskarjalaisista.

Järjestöjen toimintaan osallistuneista suurin osa (56 %) ilmoitti syyksi osallistumiseen mielekkään, kivan ja kehittävän tekemisen. Kolmannes (35 %) toimintaan osallistuvista ilmoitti osallistumisen syyksi halun oppia uusia asioita ja saada tietoa. Vähiten tärkeäksi syyksi osallistua ilmoitettiin vapaaehtoistyöstä saatava hyöty opiskelussa tai työelämässä (7 %).

Vähäinen osallistuminen on monisyinen ilmiö. Pitkät välimatkat, korkea sairastavuus ja iäkäs väestö

sekä alhainen koulutus- ja tulotaso selittävät osallistumisen pohjoiskarjalaisten heikkoa osallistumista niin kansalaisyhteiskunnan kuin edustuksellisen demokratian toimintaan. Myös läheisen heikko terveys vähentää erityisesti eläkeikäisen väestön osallistumista. Järjestöjen kansalaistoiminnan kehittäminen ja osallistumismahdollisuudet ovatkin Pohjois-Karjalan yhdistyskentän yhteinen haaste.

Pohjois-Karjalassa osallistumattomuus heijastuu myös äänestysaktiivisuuteen, joka on Pohjois-Karjalassa maan heikointa. Kuntavaaleissa 2012 maakunnan äänestysprosentti oli 55,4 %. Eduskuntavaaleissa 2015 uudessa Savo-Karjalan vaalipiirissä äänestysprosentti oli 63,6 %. (Tilastokeskus).

2 KÄÄRITÄÄN HIHAT

Miun Yhdistys-ohjelmatyön tavoitteena on ollut alhaalta ylöspäin etenevä prosessi, jossa paikallisten toimijoiden ideat ja toiveet muuttuisivat yhteisiksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi. Ohjelma täsmentää maakunta-ohjelman tavoitteita.

2.1 Ohjelmaprosessin kuvaus

Paikallisyhdistyksiltä kerättiin ideoita tammi-maaliskuussa 2015 Miun Yhdistys-työpajojen kautta. Työpajoja järjestettiin yhteensä 21 kappaletta. Työpajoja pyrittiin järjestämään jokaisessa kunnassa sekä järjestöjen yhteistyöverkostoissa. Työpajoissa yhdistystoimijoita pyydettiin miettimään keinoja tulevaisuuden muutoksiin vastaamisessa sekä visioimaan yhdistystoiminnan tulevaisuutta.

Ensimmäisen vaiheen työpajoissa tammi-helmikuussa 2015 yhdistystoimijat pohtivat väitteitä keskittymisen, teknologiakehityksen, yhdistysten avoimuuden, Pohjois-Karjalan työllisyyden sekä ympäristöstä huolehtimisen näkökulmasta. Lisäksi yhdistystoimijat vastasivat yksilötehtävänä kyselylomakkeeseen, jossa kysyttiin muun muassa yhdistystoiminnan merkityksestä, uhkista sekä tuentarpeesta. Toisen kierroksen työpajoissa (helmi-maaliskuu 2015) yhdistystoimijat äänestivät toimenpide-ehdotuksista, antoivat palautetta sekä keskustelivat yhdistystoiminnan arvoista.

Strategiaa oli mahdollisuus kommentoida sähköisesti kahdesti: ensimmäisen työpajakierroksen jälkeen 23.2.–11.3.2015 ja toisen kierroksen jälkeen 23.3.–7.4.2015.

Strategiatyöskentelyyn osallistui 319 yhdistystä ja 438 henkilöä ympäri maakunnan. (Liite 1)

2.2 Maakuntaohjelma

Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma POKAT määrittelee maakunnalle kolme kärkitavoitetta:

1. älykäs erikoistuminen – älykäs kasvu
2. öljyvapaa maakunta – kestävä kasvu
3. elinikäinen osallisuus – osallistuva kasvu

Maakunnan ikääntyvä väestö nähdään usein haasteena, mutta se on myös mahdollisuus pohjoiskarjalaiselle yhdistystoiminnalle. Kansalaisten osallisuuteen onkin syytä liittää ikäosaamisen näkökulma, jolla vahvistetaan ikääntyvien omatoimisuutta ja

aktiivisuutta sekä etsitään ratkaisuja palveluhaasteisiin. Seniorien vertais- ja vapaaehtoistoiminta on keskeisessä roolissa tulevaisuuden Pohjois-Karjalassa ja sen vahvistumista tukee myös yhteiskunnan digitalisoituminen, kun välimatkat eivät enää ole esteenä osallistumiselle. Aktiivinen toiminta järjestöissä on mahdollisuus täysipainoiseen kansalaisuuteen.

Pohjois-Karjalassa tavoitellaan sosiaalisesti kestävää kehitystä, jossa huomiota kiinnitetään uusiin yhteisötalouden mahdollisuuksiin sekä tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden lisäämiseen ja eriarvoisuuden vähentämisen keinoihin. Keskeinen osa sosiaalisesti kestävästä kehityksestä on ihmisten välinen luottamus ja luottamusta lisäävien rakenteiden, kuten instituutioiden ja palveluiden, toimivuus ja sosiaaliturvan riittävyys. Yhdistyksillä on merkittävä rooli luottamuksen rakentamisessa sekä lähiyhteisöllisyyden vahvistamisella.

Pohjois-Karjala on asettanut tavoitteekseen siirtyä fossiilitaloudesta biotalouteen. Kansalais- ja yhdistystoiminnalle tavoite tarkoittaa viisasta liikkumista, yhdistysten tekemää ympäristöjen kunnostamistyötä, ihmisten aktivoimista omavaraisuuteen, paikallistalouden edistämistä ja yhteisö- tai osuuskuntapohjaista energiaomavaraisuuden kokeiluja. Esimerkiksi Pro Onkamo ry on ottanut asiakseen Onkamojärven vesistökuunnostukset yhteistyössä kyläyhdistyksen ja osakaskuntien kanssa ympäristön tilan parantamiseksi. Vastaavanlainen paikallisesti tapahtuva omaehtoinen toiminta tulee vahvistumaan.

Järjestöjen ja yhdistysten on mahdollista tukea myös älykkään kasvun tavoitetta. Tarvitaan lisää tiettyjen erityisalojen osaamista sekä kiinnostusta järjestöjen tuottamia innovaatioita kohtaan. Monet järjestöissä kehitetyistä toimintatavoista ovat tuotteistettavissa tai siirrettävissä palveluntuotantoon sekä sosiaali- ja terveysalalla että matkailussa ja tapahtumatuotannoissa.

2.3 Haasteista mahdollisuuksin ja toiveista todeksi

Yhdistysten välinen yhteistyö luo viihtyisyyttä ja mahdollistaa asukkaiden osallistumisen. Pohjois-Karjalassa yhdistystoiminta tuo yhteen niin eri ikäpolvet kuin kanta- ja uussuomalaisetkin.

Yhdistystoiminta tarjoaa mahdollisuuksia työttömyyteen liittyvän osattomuuden ja toimintakyvyn heikkenemisen nujertamiseen. Tulevaisuudessa tavoitteena on, että yhdistykset voivat entistä helpommin tarjota palveluja tai mielekästä tekemistä työttömyyden ajalle. Monimutkaisen työllistämisyökratian toivotaan poistuvan kuntien ja yhdistysten tiiviimmällä yhteistyöllä. Myös valtiolta tarvitaan nykyistä voimakkaampia toimia työllisyyden hoitoon. Aktiivinen toiminta ja rohkea innovatiivisuus voivat luoda myös uusia työpaikkoja järjestöihin. Julkisen sektorin on tehtävä kaikkensa, ettei uusien työpaikkojen syntyä hankaloiteta esimerkiksi monimutkaisella byrokratialla.

Yhdistystoimintaan vaikuttavat useat paikalliset kehittämistarpeet kuten nopeat tietoliikenneyhteydet, palvelujen kehittäminen ja vapaa-ajan asukkaiden osallistuminen yhdistystoimintaan.

Tulevien ja jo tapahtuneiden kuntaliitosten myötä tarvitaan lähi- ja paikallisdemokratiaa sekä uusia osallistumisen tapoja.

Pohjoiskarjalaisen järjestökentän suurimmat haasteet liittyvät uusien toimijoiden ja erityisesti nuorten vähyteen ja toisaalta entisten toimijoiden ikääntymiseen. Lisäksi puutteita on tilojen ja rahoituksen saatavuudessa sekä osaamisessa. Erityisesti kaivataan apua tietotekniikan käytössä.

Yhdistystoimijat kokevat myös ongelmia jaksamisen kanssa. Pitkät välimatkat hankaloittavat yhdistystoimintaan osallistumista. Lisäksi yhdistyksissä koetaan, että ihmisten ajasta käydään entistä kovempaa kilpailua ja pitkäaikaiseen sitoutumiseen ei olla enää valmiita. Kaikkia yhdistyksiä koskevat muutos- ja kehittämistarpeet voidaan tiivistää ihmisten mielenkiinnosta lähtevän toiminnan mahdollistamiseen sekä talouden ja hallinnon keventämiseen.

3 TARTUTAANKO HOMMIIN?

3.1 Arvot

Pohjois-Karjalan yhdistystoiminnan arvoja ovat neljä Y:tä: yhteisöllisyys, yhdenvertaisuus, yhteistyö ja ylisukupolvisuus.

Tärkein syy pohjoiskarjalaiseen yhdistystoimintaan osallistumiselle on mahdollisuus tehdä itselle mieleisiä asioita yhdessä toisten ihmisten kanssa. Yhdistystoimintaan osallistutaan yksilöllisistä lähtökohdista mutta kaikkien toiveet, osaaminen ja tarpeet huomi-

oidaan. Pyrkimyksenä on, että yhdistystoiminta on avointa ja ketään ei syrjitä, esimerkiksi syntyperän, sukupuolen, iän tai muun syyn takia. Järjestöt ja yhdistykset tekevät keskenään yhteistyötä esimerkiksi tapahtumien toteuttamisessa. Yhteistyöllä tavoitetaan myös suurempi joukko asukkaita. Kansalaisjärjestöjen toiminnassa tiedot ja taidot siirtyvät sukupolvilta toisille ja eri-ikäiset ihmiset oppivat toinen toisiltaan.

3.2 Tavoite I: Ilo elää ihmisissä – Kestävää ja uudistuvaa kansalaistoimintaa

Pohjois-Karjalassa yhdistysten ja järjestöjen tekemää työtä arvostetaan ja sillä on tunnustettu asema julkisyhteisöjen ja asukkaiden mielessä. Talkoot, vapaaehtoistyö ja monimuotoinen kansalaistoiminta lisäävät asukkaiden aktiivisuutta ja luovat elävää ja iloista Pohjois-Karjalaa, jossa jokaisella on mahdollisuus osallistua. Pohjois-Karjala tunnetaan omaleimaisista tapahtumista, joiden taustalla ovat järjestöt ja niissä toimivat vapaaehtoiset. Toiminnassa mukana oleminen on myönteinen ylpeyden aihe ja yhdistystoimintaan kutsutaan mukaan uusia ihmisiä. Toimin-

ta on kaikille avointa ja Pohjois-Karjalan yhdistyksissä on syrjäntäkielto.

Järjestöt ja yhdistykset luovat ympäristöönsä hyvinvointia, yhteenkuuluvuutta sekä ennaltaehkäisevät syrjäytymistä ja vähentävät hyvinvointieroja. Jotta uudet sukupolvet löytävät kansalaisjärjestöjen tarjoamat mahdollisuudet, on järjestöjen välttämättä kehityttävä ja uudistuttava ajan mukana. Yhdistykset huomioivat toiminnassaan niin ympäristölliset kuin sosiaaliset näkökulmat.

1 Tarjotaan apua ja kannustusta omannäköisen toiminnan käynnistämiseksi yhdistysten sisällä

Keinoina voivat olla esimerkiksi nuorille tarkoitetut omat toimintaryhmät, mahdollisimman vähäisellä ja kevyellä kokousbyrokratialla. Nuoria ja uusia toimijoita perehdytetään yhdistystoimintaan antamalla vastuutehtäviä ja ottamalla mukaan tapahtumien järjestelyihin.

Uusille jäsenille osoitetaan yhdistys-mentoreita, jotka huolehtivat että uudet jäsenet tutustuvat muihin yhdistystoimijoihin ja tutustuvat yhdistystoiminnan käytänteisiin.

2 Yhdistystoimintaa johdetaan huolellisesti, avoimesti ja tasa-arvoisesti.

Yhdistystoimijoita koulutetaan yhdessä niin vapaaehtoisten kuin prosessien ja muutosten johtamiseen.

Yhdistyksissä tarvittavista tehtävistä tehdään tehtäväkuvaukset ja vastuuta jaetaan siten, että jokaisen on mahdollista tehdä asioita joista on itse kiinnostunut. Vastuupaikkoja, kuten hallituksen jäsenyyksiä, kierrätetään.

Järjestötyöntekijöiden työssä jaksamiseen ja työhyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota.

3 Yhdistykset huomioivat toiminnassaan ympäristön.

Vähähiilinen maakunta tarkoittaa myös vähähiilisiä yhdistyksiä.

Yhdistykset koordinoivat kimppakyytirenkaita, kierrättävät materiaaleja sekä järjestävät ympäristön kunnostuspäiviä, joissa yhdistystoimijat sekä vapaaehtoiset osallistuvat oman lähiympäristön siistimiseen ja kunnostamiseen.

4 Kansalais- ja yhdistystoimintaa tehdään näkyväksi.

Kootaan kansalais- ja yhdistystoiminnan tarinoita ja tilastoja. Haastetaan maakunnan medioita kertomaan tarinoita ja julkistamaan tilastoja. Yhdistykset tiedottavat elävästi ja monipuolisesti toiminnastaan.

5 Kansalaistoiminnasta iloitaan.

Pohjois-Karjalassa järjestetään kansalaisjuhlia, joissa esitellään vapaaehtoistoimintaa, yhdistysten tarjoamia harrastusmahdollisuuksia ja nautitaan kulttuurista. Mallia voidaan hakea Mahdollisuuksien tori-tapahtumista sekä laajentaa olemassa olevia tapahtumia.

3.3 Tavoite 2: Tehhään porukassa – Yhdistykset yhteistyössä

Pohjoiskarjalaiset yhdistykset ja järjestöt tekevät yhteistyötä sekä paikallisella, seudullisella että maakunnallisella tasolla esimerkiksi tiedottamisen ja koulutautumisen puitteissa. Voimavaroja ja resursseja yhdistämällä toiminta innostaa mukaan suuremman joukon kansalaisia sekä mahdollistaa uusien ideoi-

den ja toimintatapojen syntyminen. Toimivia käytänteitä jaetaan hyvässä hengessä ja yhdistykset oppivat toinen toisiltaan. Erilaisiin matalankynnyksen kokeiluihin on mahdollisuus saada rahoitusta ja yhdistysten rahoituskanavia vahvistetaan.

1 Vapaaehtoistyötä ja vertaistukea on löydettävissä.

Vapaaehtoistyöntekijät ja vapaaehtoisentuen tarvitsijat tarvitsevat konkreettista yhteen saattamista. Esimerkiksi paikalliset yhdistykset voivat koordinoida yhteistyössä "vapaaehtoistehtävien kioskia", jonka kautta voi löytää vapaaehtoistehtävää tai tarvitsemaansa tukea. Vapaaehtoistehtävistä öydettävissä kootusti tietoa myös sähköisesti. Vapaaehtoistyö on monipuolista aina kertaluontoisista talkoista säännölliseen ystävöimintaan.

2 Yhdistysten hankeosaamista lisätään.

Koulutetaan paikallisyhdistysten toimijoita hankehakemusten tekemiseen ja toteuttamiseen. Yhdistykset jakavat hyviä hankekäytäntöjä keskenään ja tekevät yhteistyötä eri hankkeissa.

3 Koulutetaan yhdistystoimijoita sähköisten viestintäkanavien käyttöönottamiseksi.

Koulutuksessa hyödynnetään vertaisoppimista ja ylisukupolvista yhteistyötä. Yhdistyksiä autetaan kehittämään viestintäänsä säännölliseksi ja selkeäkieliseksi.

Toiminnasta tiedotetaan niin perinteisen, sähköisen kuin sosiaalisenkin median kautta.

4 Maakunnallisia yhdistyksille suunnattuja verkkopalveluita kuten Jelli-järjestötietopalvelua, Maakaistaa ja KYLÄTIETO Pohjois-Karjala-palvelua kehitetään.

Tietoa yhdistystoiminnasta on löydettävissä kunnittain ja alueittain. Sivustot linkittyvät toisiinsa ja kuntien verkkosivuille, esimerkiksi tapahtumakalenterien osalta. Verkkotiedottamisessa korostetaan aktiivista meininkiä toimittamalla julkaisut verkkolehtityyppisesti.

5 Kootaan yhteen järjestöjen tarjoamia tukipalveluja koulutuksen, tiedottamisen, taloushallinnon ja työllistämisen aloilta.

Yhteistyöllä voidaan jakaa osaamista ja löytää uusia keinoja, jotka palvelevat maakunnan yhdistyksiä. Yhdistysten tuki on avointa kaikille yhdistyksille ja siitä tiedotetaan monipuolisesti.

6 Yhdistysten toimivia käytäntöjä jaetaan ja hyödynnetään, mutta toimintaa myös uudistetaan.

Paikallisyhdistyksille tarjotaan malleja lyhytkestoisen toiminnan kokeilemiseen. Esimerkiksi tiettyjen teemojen mukainen lyhytkestoinen ja projektiluontoinen työskentely sekä pop-up -toiminta houkuttelevat mukaan uusia ja nuoria toimijoita.

3.4 Tavoite 3: Kumppanina kunnan kanssa – Tasavertaista yhteistyötä

Kansalaisjärjestöt ja kunnat ovat alueensa elinvoiman ja hyvinvoinnin tekijöitä. Yhdistykset luovat alueelleen vetovoimaa ja ovat toteuttamassa tapahtumia sekä kulttuurin, urheilun että matkailun saralla. Yhdistyksillä on rooli aluekehitystä vahvistavina toimijoina. Pohjois-Karjalan yhdistysten ja kuntien välinen yhteistyö on tärkeää vaikuttavalle yhdistystoiminnalle. Lähes kaikkea yhdistysten toimintaa voidaan pitää yksinäisyyttä, osattomuutta ja sairauksia ehkäisevänä toimintana, joka parantaa tai pitää yllä ihmisten hyvinvointia.

Järjestöjen ja kuntien välinen kumppanuus tarkoittaa tasa-arvoista ja vuoropuhelulle perustuvaa yhteistyötä, jossa molemmat osapuolet kokevat hyötyvänsä. Kunnat huomioivat ja arvostavat järjestöjä tarjoamalla tiloja, jakamalla avustuksia sekä mahdollistamalla esimerkiksi koulujen ja järjestöjen yhteistyön.

Kuntien rooli asukkaiden lähiyhteisönä ja lähidemokratian tasona tulee säilymään mahdollisista kuntauudistuksista huolimatta.

Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluu jatkossakin kunnille. Järjestöt ovat asiantuntijoita ja mahdollistavat kansalaisten osallistumisen sekä palveluiden että lähiympäristön kehittämiseen. Kuntien tulisi huomioida järjestöt erityisesti kunnan hyvinvointikertomusta laadittaessa. Kunnat tiedottavat järjestöjä avoimesti tulevista suunnitelmista ja tarjoavat mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kunnan asioihin.

1 Jokaisen kunnan alueella on edullisia tai maksuttomia tiloja järjestöille.

Tilojenkäyttömahdollisuudesta tiedotetaan avoimesti ja huolehditaan, että erilaisilla yhdistyksillä on mahdollisuus käyttää tiloja. Yhdistykset huolehtivat tiloista yhdessä. Kylätaloja kehitetään monipalvelukeskuksiksi, joista on saatavana julkisia ja yksityisiä palveluita ja tiloja yhdistystoiminnalle. Myös matalankynnyksen kohtaamispaikat yhdistävät erilaisia toimijoita saman katon alle. Niiden toimintaa tuetaan.

2 Kuntien avustuskäytännöt ovat avoimia ja yksinkertaisia. Yhdistykset ovat keskenään tasa-arvoisia.

Avustuksista tiedotetaan kaikkia alueen yhdistyksiä. Halutessaan avustushakemukset voi jättää kokonaan sähköisesti.

Kuntien yleisavustuksilla tuetaan yhdistysten perustoimintaa, eikä yleisavustuksista tulisi luopua. Kuntiin perustetaan yhdistyksille puskurirahastoja, joista yhdistykset voivat hakea lainaa hanke-toiminnan toteuttamiseksi.

3 Kuntien työntekijöille tarjotaan koulutusta järjestö- ja kansalaistoiminnasta.

Yhteistyö perustuu konkreettiseen tietoon ja ymmärrykseen vapaaehtoistoiminnan käytännöistä, reunaehdoista ja mahdollisuuksista. Tieto järjestötoiminnasta mahdollistaa paremman yhteistyön kuntien ja järjestöjen välillä.

4 Jokaisessa kunnassa on nimetty järjestöjen yhteyshenkilö tai -henkilöitä.

Henkilöiden vastuulla on tuoda järjestöjen näkökulmaa esimerkiksi kunnan valmistelutyöhön. Järjestöyhteyshenkilöitä koulutetaan säännöllisesti ja yhteystiedot löytyvät helposti.

5 Kunnat ja yhdistykset kutsuvat säännöllisesti koolle alueensa järjestötapaamiset ja -foorumit.

Tapaamiset tai foruumit keskittyvät tietyn ajankohtaisen aiheen ympärille. Samalla yhdistysten on mahdollista tavata toisiaan ja vaihtaa tietoa tulevista tapahtumista, etsiä yhteistyökumppaneita ja sopia kunnan kanssa kehittämiskohteista. Kunnan järjestöyhteyshenkilö toimii tilaisuuksien sihteerinä ja viestijänä kuntaan.

6 Yhdistysten ja koulujen välistä yhteistyötä lisätään.

Yhteistyötä voivat olla esimerkiksi oppituntien järjestäminen tai vierailut peruskoulussa. Lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa tarjotaan vapaaehtoistoiminnan kursseja ja korkeakouluopiskelijoiden on mahdollista saada opintopisteitä osallistumalla vapaaehtoistyöhön.

7 Helpotetaan järjestöjen mahdollisuuksia toimia työllistämistyössä.

Yhdistyksissä on paljon tehtäviä, joita tekemään voitaisiin palkata esimerkiksi pitkäaikaistyöttömiä. Järjestöjen työllistämistä voidaan helpottaa tukipalveluin, luomalla selkeät yhteistyötavat, maksamalla kuntalisää tai muuta palkkiota työllistävälle yhdistyksille, tarjoamalla tiloja työllistämistoiminnalle, palkkaamalla kunnan puolelta ohjaaja työllistetyille tai antamalla lainaa ensimmäistä palkanmaksua varten. Te-hallinnon on annettava arvostusta yhdistysten tekemälle työlle, varuamalla määrärahoja yhdistystyöllistämiseen ja kehittämällä yhdessä järjestöjen työllistämistoimintaa. Kuntouttavan työtoiminnan laadukkaaseen ja koordinoituun järjestämiseen tarvitaan tukipalveluita.

8 Uudet asukkaat saavat mahdollisuuden tutustua yhdistystoimintaan.

Asukkaille lähetetään tietopaketti järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksista. Tietopaketin kokoavat kunnan yhdistykset yhdessä. Yhdistysten on mahdollisuus osallistua esimerkiksi uusien asukkaiden tai vapaa-ajan asukkaiden tilaisuuksiin.

4 TOTEUTUS JA SEURANTA

Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma julkaistaan kesäkuussa 2015 kansalais- ja järjestötoiminnan kehittämishanke JAKEn verkostopäivillä.

Syksyllä 2015 järjestöasiain neuvottelukunta JANE vie eteenpäin kehittämissuhteen jalkauttamista sekä seuraa säännöllisesti ohjelman toteutumista. JANE

kutsuu koolle Pohjois-Karjalan yhdistystoimijoita keskustelemaan ohjelman toteuttamisesta järjestöpäiville marraskuussa 2015. Ohjelman toimenpide-ehdotuksista järjestetään keskustelutilaisuus

piiri- ja aluetoimijoille ja toimenpide-ehdotukset esitellään Pohjois-Karjalan kuntajohtajille.

Ohjelman tavoitteet toteutuvat yhdistysten omassa toiminnassa. Toimenpideosiossa on tehty näkyväksi yhdistysten ideoimia toimenpiteitä pohjoiskarjalaisen yhdistystoiminnan elinvoimaa ja asukkaiden hyvinvoinnin lisäämiseksi. Toimenpide-ehdotuksista jokaisen toimijan on mahdollista poimia

itselleen mieleisiä ja tarkoituksenmukaisia tavoitteita ja keinoja niiden toteuttamiseen. Ohjelma antaa eri tahoille tietoa ja työkaluja yhdistystoiminnan ja asukkai-

den hyvinvoinnin edistämiseksi maakunnassa.

Ohjelman toteutumista seuraa ja arvioi järjestöasiain neuvottelukunta JANE yhteistyössä Pohjois-Karjalan maakuntaliiton kanssa. Mitattavista asioista on suhteellisen vaivattomasti löydettävissä ajantasaista tietoa, jonka takia ne ovat valikoituneet seurattaviksi. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan seuraavien mittareiden mukaisesti:

- Raha-automaattiyhdistykseltä maakuntaan tulevat avustukset
 - Muut helposti seurattavat hankerahoitukset (Leader, KaKe, ESR)
- kuntien kautta kanavoituva rahoitus
 - yleisavustukset/kohdeavustukset/kumppanuudet
- käytössä olevat puskurirahoitusjärjestelmät ja myönnettyt lainat
- järjestöjen ylläpitämät kohtaamispaikat
- kuntakohtaiset järjestöohjelmat tai vastaavat
- järjestöjen työllistäminen

Tulevaisuutta varten on tarkoituksenmukaista tehdä kattava ja säännöllinen maakunnan järjestötoiminnan tilaa ja kehitystä kartoittavat selvitys, eräänlainen maakunnallinen järjestöbarometri, joka annetaan myös kuntiin tiedoksi. Selvityksessä tarkastellaan järjestökentän tilaa sekä laadullisten että määrällisten mittareiden kautta. Selvitys voidaan koota yhteistyössä korkeakoulujen kanssa, keskittyen tietyn temaattisen aiheen ympärille. Pohjois-Karjalan kylätietoalustasta on löydettävissä seurantaan varten mittareita esimerkiksi kuntien avustuskäytännöistä. Myös valtakunnallisia mittareita pohjoiskarjalaisten osallisuudesta on syytä seurata.

5 JÄRJESTÖTOIMINNAN UUDET TUULET

Kansalais- ja järjestötoiminta muuttuu muotoaan yhteiskunnan muuttuessa. Maakunnallisen yhdistystoiminnan kehittämisohjelman painopisteet ja tavoitteet keskittyvät ennen kaikkea perinteisen yhdistystoiminnan vahvistamiseen. Samaan aikaan yhdistystoiminnan ympärillä on kuitenkin erilaisia uuden osallisuuden ja yhdessä tekemisen muotoja, joiden voi olettaa vahvistuvan tulevaisuudessa. Asukkaiden aktiivisuus voi löytää uusia muotoja esimerkiksi vapaamuotoisten toimintaryhmien ja vapaan kansalaistoiminnan tai yhteiskunnallisen yrittäjyyden kautta. Myös osallistuminen internetin välityksellä on lisääntynyt ja se on jo vaikuttanut yhdistystoiminnan käytäntöihin.

On jo havaittavissa kehityskulkuja, joiden perusteella näyttää siltä, että ei ole merkityksellistä tapahtuuko toiminta rekisteröidyssä yhdistyksessä vai vapaamuotoisessa kansalaistoiminnassa. Esimerkkeiksi kelpaavat vaikkapa kansalaisliikkeet suojeltavien rakennusten ympärillä, kansallinen ravintolapäivä-buumi tai osallistuminen kansalaisaloitteisiin.

Yhä enemmän yhdistysten toimintaa pyöritetään pienillä keräyksillä ja osallistumismaksuilla löyhästi organisoitujen ja vapaamuotoisten toimintaryhmien kautta. Tarkoituksena on välttää ihmisten hukuttamista hallinnollisiin paperitöihin tai työläisiin tehtäviin vapaaehtoistoiminnassa. (Muukkonen, Salmenjoki 2014, 22)

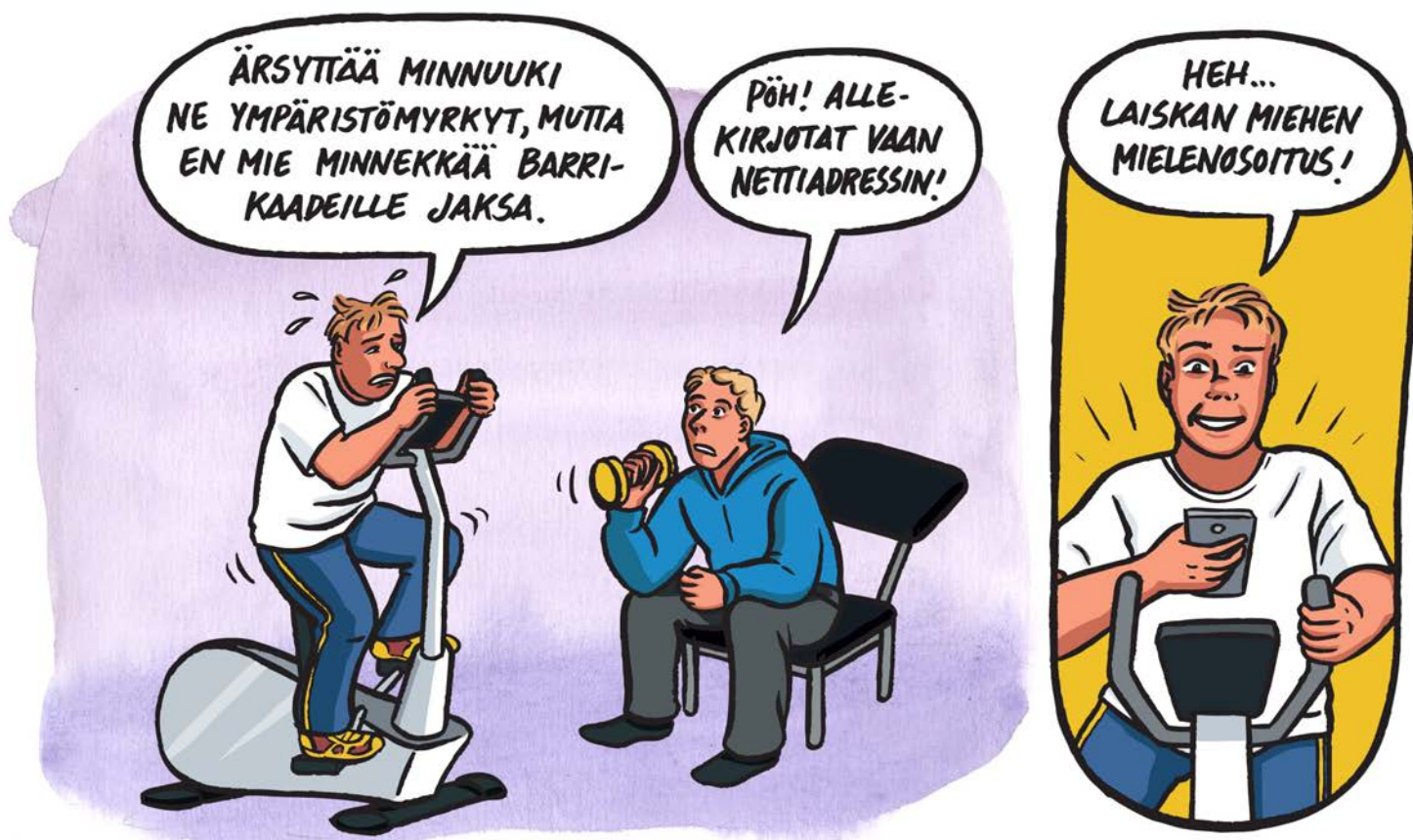
5.1 Vapaa kansalaistoiminta

Perinteisemmän yhdistystoiminnan rinnalle on tullut vapaamuotoinen kansalaistoiminta, jota ei vielä juurikaan huomioida viranomaistoiminnassa.

Ruohonjuuritason toiminnan vahvuuksia ovat kansaishämmäsen välitön kohtaaminen ja yhdessäolo sekä suora toiminta ja vaikuttaminen. Tämänkaltaisen toiminnan vetovoima näyttää edelleen kasvavan. (Heikkala 2009.)

5.2 Verkko-osallisuus

Verkko on järjestöille mahdollisuus tehdä tiedotuksesta avoimempaa, jolloin uusia aktiiveja uskaltautuu helpommin mukaan. Kampanjoita on helppo käynnistää ja tiedottaminen on yksinkertaista ja nopeaa. Verkko-kampanjointi on halpa ja nopea tapa saada asialle potentiaalisesti suuri yleisö. Verkkoviestintä tukee myös muita viestinnän ja osallistumisen muotoja.

Verkon myötä osallistuminen ja ihmisten aktivoiminen on tullut helpommaksi, kun Facebook-vetoomusten tai nettiadressien allekirjoittaminen onnistuu muutamalla klikkauksella. Vaikuttamisen ja osallistumisen mallien tulisi joustaa ja mukautua tämän päivän vaatimuksiin. Toimintaan halutaan osallistua vain kevyesti. Verkossa näkyvä ja kuuluva ryhmä voi nykyisin muodostua enemmän asian kuin yhdistyksen ympärille.

Perinteinen yhdistystoiminta ja sen luomat rakenteet ovat edelleen kuitenkin taustalla liikkeellepanevana ja toteuttavana voimana.

Vaikka ihmiset eivät löytäisikään olemassa olevasta järjestöistä itselleen sopivaa tahoa, saattaa yleinen verkkovaikuttaminen kiinnostaa sitäkin enemmän. Verkon kautta tapahtuvalla kansalaistoiminnalla on mahdollista saavuttaa suurempi kohderyhmä. Tieto leviää verkossa ja sosiaalisessa mediassa nopeasti, jolloin kansalaistoimintaan osallistuva joukko laajenee helpommin paikallisesta kansalliseksi ja kansainväliseksi. Mukaan saadaan niitäkin ihmisiä, jotka eivät reaali maailman kansalaistoimintaan osallistuisi, mutta voivat kuitenkin vaikuttaa verkossa pienemmällä sitoutumisen asteella. (Stranius & Laaksonen 2011).

5.3 Palveluntuotanto ja yhteisötalous

Kansalaisjärjestöt ovat toiminnassaan yleishyödyllisiä. Yleishyödyllisyys määritellään tuloverolaissa, jonka mukaan yhteisön on toimittava yleiseksi hyväksi, sen toiminta ei saa kohdistua vain rajoitettuihin henkilöihin eikä se saa tuottaa toiminnallaan osallisille taloudellista etua. Lisäksi yleishyödyllisyyttä arvioidaan tarkastelemalla yhteisön sääntöjä ja sen toimintaa. Järjestöille itselleen yleishyödyllisyys on paljon muutakin kuin verostatus: se on ajatuksia yhteisestä hyvästä, arvopohjasta, hyvästä tahdosta, eettisyydestä ja yhteiskuntavastuusta. (Jeronen 2009, 17-20.)

Järjestöjen tuottamilta palveluilta odotetaan usein vastauksia julkisensektorin ahdinkoon ja notkeita palveluratkaisuja. Yhdistystoiminnan lähtökohtia ovat kuitenkin arvot ja vapaaehtoisuus. Palveluntuotannossa ne joutuvat noudattamaan yrityksille suunniteltua lainsäädäntöä. Järjestöjen palveluntuotanto ei ole aseteltavissa vain yhteen muottiin. On paljon pienimuotoista ostopalvelutoimintaa, jossa vaikkapa liikuntaseurat tarjoavat ohjauspalveluita mutta yhtälailla järjestöt tuottavat merkittäviä sosiaali- ja terveyspalveluita tai ylläpitävät liiketoiminnallisia yrityksiä. Vastaavia palveluntuotantoja on kaikilla yhdistystoiminnan sektoreilla niin kulttuurissa, liikunnassa kuin sosiaalipuolella.

Yhteisötalous on kansalaislähtöinen keino ehkäistä ja hoitaa sosiaalisia ongelmia, joita ei voida markkinalähtöisesti hoitaa. Yhteisötalouden toimijat, kuten osuustoiminnalliset yritykset, ovat monissa maissa merkittäviä talouden toimijoita ja väestön työllistäjiä.

Kun valtio ei kykene lunastamaan hyvinvointilupausta jokaisen kansalaisen kohdalla, ovat erilaiset yhteisötalouteen liittyvät puheenvuorot saaneet enemmän painoarvoa. Yhteisötaloudesta puhuttaessa painotetaan kansalaislähtöistä, paikallista ja alueellista näkökulmaa. Tällöin etsitään keinoja siihen, miten kansalaiset omista lähtökohdistaan ja omin taloudellisin yhteenliittymin voivat tuottaa itselleen ja lähipiirilleen sosiaaliturvaa. Kansalaislähtöisellä politiik-

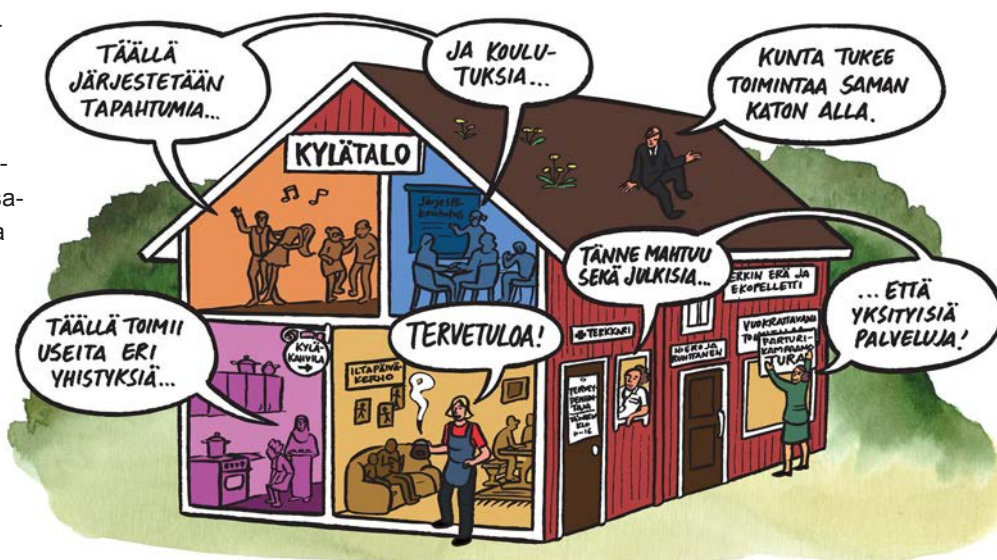
kalla on tällä hetkellä kysyntää sekä tutkimuksen että kehittämistoiminnan alueella. (Laurinkari 2010.)

Yksi yhteisötalouden ilmentymä ovat yhteiskunnalliset yritykset, joiden tarkoituksena on yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen. Tyypillisesti yritys perustetaan halusta tuoda uusi toimintamalli yhteiskunnalliseen haasteeseen. Yritysten toiminta on kannattavaa, mutta arvopohjaista ja siksi ne eivät ensisijaisesti tavoittele voittoa omistajilleen. Yhteiskunnalliseksi yrityksiksi voidaan määritellä useat yhdistysten ylläpitämät palvelut.

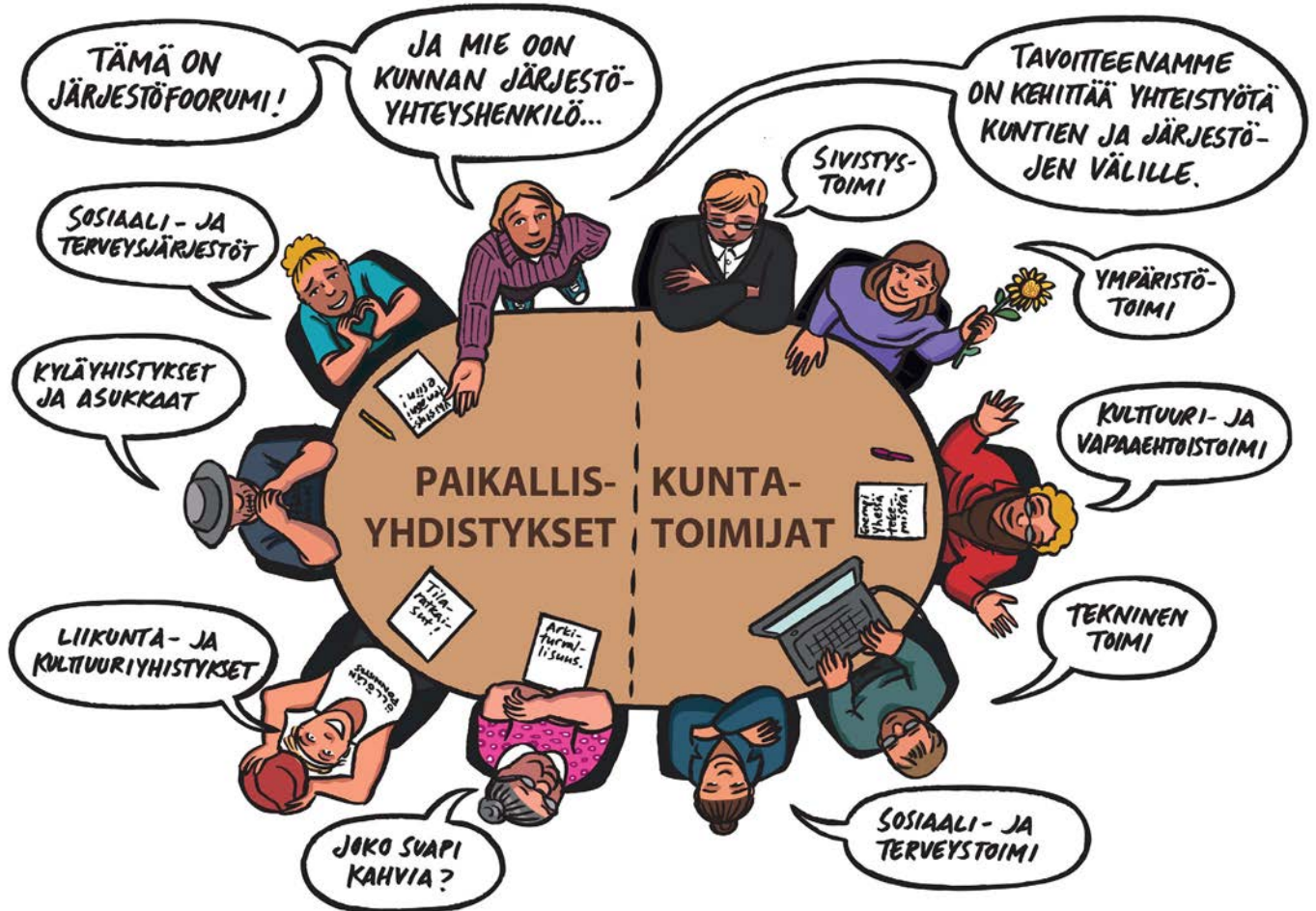
Yhteiskunnallinen yritys voi valita toimintamuodokseen minkä tahansa yritysmuodon. Suomen lainsäädäntö ei tunnista yhteiskunnallisia yrityksiä erikseen, eivätkä ne saa erityistä tukea, vaan niitä kohdellaan kuten muitakin yrityksiä. (SITRA)

Yhteiskunnallisen yrittäjyyden lisäksi on löydettävissä sellaisia yhdistyksiä, joiden toiminnasta merkittävä osa näyttäytyy liiketoimintana. Pohjois-Karjalassa tällaisia ovat ainakin monet kulttuuri- ja käsityöalalla sekä palvelualalla toimivat yhdistykset. Tällöin yritystoiminnalla rahoitetaan yhdistysten muuta, ei-voitollista toimintaa kuten jäsenistön harrastusmahdollisuuksia.

Uutta kansalaislähtöistä toimintaa voi syntyä minkä tahansa yhteiskunnallisen epäkohdan tai mahdollisuuden ympärille. Mahdollisuuksia on valtavasti: nuorten hyvinvoinnissa, alueellisessa elinvoimaisuudessa, kulttuurissa, liikunnassa, erityisryhmien tarpeissa ja koulutuksessa.

6 LOPUKSI

Muodostuuko kyläyhdistyksissä Pohjois-Karjalassa yhteiskunnallisia yrityksiä, jotka tarjoavat kylien elinvoimaisuutta tukevia palveluita, mikäli julkinen toimija vetäytyy pois maaseutualueilta? Millaisen kasvualustan yhteisötaloudelle tarjoavat yliopisto ja ammattikorke-

koulu entäpä koulutuskuntayhtymä?

Kansalaistoiminnan kenttä on jatkuvassa muutoksessa ja sen ympäriltä on löydettävissä useita kiinnostavia kehityspolkuja. Sil- ti uskomme, että perinteinen or-

ganisoitu yhdistystoiminta elää maakunnassa tulevinakin vuosina. Miun Yhistys-ohjelma tarjoaa ehdotuksia ja ajatuksia toimintojen kehittämiseen ja yhteistyön syventämiseen eri toimijoiden välillä. Ohjelman ehdotukset ovat tulleet yhdistyksiltä itseltään.

7 LÄHTEET

Anttila, Timo, Ruuskanen, Petri, Selander Kirsikka, 2013. Palkkatyössä kolmannella sektorilla. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys. 20/2013. Saatavissa: https://www.tem.fi/files/37094/TEMjul_20_2013_web_27062013.pdf

Asikainen, Katja, 2014. Kuntakartoitus hyvinvoinnin edistämisestä. Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2015. Pohjois-Karjalan työllisyyskatsaus 1/2015. Saatavissa: <http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/113465/Ty%C3%B6llisyyskatsaus+tammikuu+2015/629e088f-7984-4f77-bd42-68b8e38d4d6a>

Eronen Anne, Hakkarainen Tyyne, Londén Pia, Peltosalmi Juha ja Särkelä Riitta, 2013. Järjestöbarometri 2013. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. Helsinki. Saatavissa: <http://www.soste.fi/ajankohtaista/julkaisut/jarjestobarometri.html>

Eskelinen, Marjut, Hietanen, Elina, Kinnunen, Petri, Särkelä, Riita (toim.), 1998. Toisin toimien, uutta oppien. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto. Helsinki.

Heikkala, Juha. 2009. Kansalaisten aktiivisuus ei katoa, mutta se muuttaa muotoaan. Kansalaisyhteiskunta.fi: Saatavissa: http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/kansalaisyhteiskunta/kansalaisten_aktiivisuus_ei_katoa_mutta_se_muuttaa_muotoaan [Luettu 15.1.2015]

Hakkarainen, Tyyne, Kiukas, Vertti, Londén, Pia, Peltosalmi, Juha, Särkelä, Riitta, 2014. Järjestöbarometri 2014. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. Helsinki. Saatavissa: <http://www.soste.fi/ajankohtaista/julkaisut/jarjestobarometri.html>

Häkkilä, Katja & Tourula, Marjo (toim.), 2013. Järjestöt ja kunta hyvinvointia edistämässä. SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys. Helsinki. Saatavissa: http://www.soste.fi/media/esko_kirja.pdf

JAKE-hankeen järjestökysely Pohjois-Karjalan alueelle 2014. Saatavissa: <http://jake-hanke.fi/wp-content/uploads/2014/06/JAKE-verkostokysely.pdf>

Jeronen, Eeva, 2009. Palvelutoiminnan pelisäännöt järjestötyössä. OK-opintokeskus. Helsinki. Saatavissa: http://www.ok-opintokeskus.fi/sites/default/files/Palvelutoiminnan_pelisaannot_jarjestotyossa.pdf

Joensuun kaupunki, 2015. KAKE-toimintamalli: <http://www.joensuu.fi/kake> [Luettu: 21.2.2015]

Karttunen, Anna, Kettunen Aija ja Piirainen Keijo, 2013. Yhteistyöllä hyvinvointia – järjestöjen välinen ja järjestö-kunta yhteistyö hyvinvoinnin lisääjänä. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Helsinki.

Laukkanen, Harri, 2015. Kuntien ja järjestöjen yhteistyö Pohjois-Karjalassa 2014. Pohjois-Karjalan Kylät ry.

Laurinkari, Juhani 2010. Yhteisötalous hyvinvoinnin tukena. Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry. Helsinki. Saatavissa: <http://www.ksl.fi/wp-content/uploads/2013/11/yhteisotalous-hyvinvoinnin-tukena.pdf>

Leader-toiminta. Saatavissa: <http://leadersuomi.fi/fi/mita-on-leader-toiminta> [Luettu: 16.3.2015]

Muukkonen, Tarja, Salmenjoki, Sini 2014. Järjestöjen tulevaisuus 2022. Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry. Saatavissa: http://www.ksl.fi/wp-content/uploads/2014/12/Jarjestojen_tulevaisuus_2022_artikkeli.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Veikkausvoittovarat: http://www.minedu.fi/OPM/Linjaukset_ja_rahoytus/veikkausvoittovarat/?lang=fi [Luettu 10.4.2015]

Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto. Tietopalvelu. Saatavissa: <http://pohjois-karjala.fi/tilastot> [Luettu 3.12.2014]

Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto 2007. Yhteistä hyvää - Pohjois-Karjalan Hyvinvointialan järjestöstrategia 2015.

Joensuu. Saatavissa: <http://pohjois-karjala.fi/documents/557926/809142/ja%CC%88rjesto%CC%88strategia.pdf/5a87e94b-9467-4712-94b8-6f42e951395f>

Patentti- ja rekisterihallitus. Yhdistysnetti. <http://yhdistysrekisteri.prh.fi/ryhaku.htx> [Luettu: 19.2.2015]

Patentti- ja rekisterihallitus. Purkautuneiden yhdistysten tietokanta- PURKKI. http://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/yhdistys_tietopalvelut/sahkoiset_tietopalvelut/purkki.html

Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto 2014. Pohjois-Karjalan hyvinvointikertomus 2013. Joensuu. Saatavissa: <http://pohjois-karjala.fi/documents/557926/992667/166+Pohjois-Karjalan+hyvinvointikertomus+2013/74ce-8c3e-029c-4f36-95b9-8a46c8742467>

SITRA. Yhteiskunnalliset yritykset. Saatavissa: <http://www.sitra.fi/talous/yhteiskunnalliset-yritykset> [Luettu: 17.4.2015]

Stranius Leo, Laaksonen Lasse, 2011. Verkkovaikuttamista 2010-luvulla. Oikeusministeriön julkaisuja. Helsinki. Saatavissa: http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/012011verkkovaikuttamista2010-luvulla.selvitysverkossapaaosintaikokonaantapahtuvanyhdistystoiminnanmahdollistamisesta/Files/01_2010_Verkkovaikuttamista_2010-luvulla_60s.pdf

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus ATH 2012-2014. Saatavissa: www.thl.fi/ath

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kunnallisvaalit [verkkajulkaisu]. ISSN=2323-1092. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 17.4.2015]. Saatavissa: <http://tilastokeskus.fi/til/kvaa/tau.html>

Särkelä, Riitta, Tiippana, Pirjo, (toim.) 2005. Hyve-projektista pysyvään kehittämiskumppanuuteen. Sosiaali- ja terveysturvan keskustaliitto ry. Helsinki.

Väestörekisterikeskus. Väestötietojärjestelmä. Rekisteritilanne 31.12.2014. Saatavissa: <http://vrk.fi/default.aspx?docid=8698&site=3&id=0>

8 LIITTEET

LIITE I Miun Yhdistys – työpajoihin osallistuneet yhdistykset

ILOMANTSI

1. Ilomantsin Urheilijat
2. Luonnonturkisyhdistys
3. Ilomantsin Hengitysyhdistys
4. Ilomantsin Kalevalaiset naiset
5. Maaseudun sivistysliiton Vaara-Karjalan kulttuuriyhdistys
6. Ilomantsin Sydänyhdistys
7. Ilomantsin Marttayhdistys
8. Ilomantsi Seura
9. Pohjois-Karjalan jahtinaiset
10. Karelia Soutu ry

LIPERI

11. Liperin lavatanssijat – LiLat ry
12. Liperin eläkkeensaajat
13. Roukalahden kyläyhdistys
14. Liperin Pelastakaa Lapset ry
15. Tunturikerho Kumpe
16. Viinijärven eläkkeensaajat
17. Komperon kyläyhdistys
18. Päivilän sanktuarin säätiö
19. Eläkeliiton Liperin yhdistys
20. Liperin hiihtoseura - LipHs
21. Liperin reserviläiset

22. Liperin pelimanniyhdistys
23. Mannerheimin Lastensuojeluluuton Liperin yhdistys
24. Länsi-Karjalan hengitysyhdistys

LIEKSA

25. Lieksan musiikinystävät
26. Lieksan nuorisopuhallin orkesteri
27. Lieksan MS-kerho
28. Joengunjoen kyläseura ry
29. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pielisjärven yhdistys
30. Lieksan Diabetes-yhdistys
31. Lieksa Big Band Tuki ry
32. Lieksan Puukkoseura
33. Pielisen Kamera-kerho
34. Lieksan Loiske
35. Matovaaran Mahti
36. Lieksan Suomi-Venäjä seura
37. Pielisen Tennis ry
38. Lieksan Eläkkeensaajat ry
39. Lieksan Hengitysyhdistys
40. Brahean Uimarit-Lieksa ry
41. Lieksan Jigoku ry
42. Lieksan Muusikot
43. Lieksan Kehitysvammaisten tuki ry

44. Lieksan Urheilijat ry
45. Pielisen Ampujat ry
46. Lieksan seudun invalidit
47. Lieksan Helluntailähetys
48. Lieksan PKK
49. Lieksan Avantonorpat
50. Lieksan Sukeltajat
51. Juniori-Hurtat ry
52. Pielisen partiolaiset
53. Lieksan Reumayhdistys
54. Lieksan moottorikerho
55. Vaara-Karjalan Leader
56. Lieksan Rasti
57. Lieksan lasten ja nuorten taidekoulu
58. Lieksan Tukipiste ry
59. Lieksan musiikinystävät
60. Pankakosken Valpas

ENO

61. Mannerheimin lastensuojeluliiton Enon yhdistys
62. Eno-Seura ry
63. Kulttuuriyhdistys Louhi ry
64. Enon taideyhdistys
65. Mielenterveys yhdistys Sähkö
66. Kaverikellari
67. Enon kirkkokuoro ry
68. Louhiojan kyläyhdistys
69. Enon Syöpäyhdistys
70. Kasari Ry Uimaharju
71. Enon Hengitysyhdistys ry
72. Enon Vanhustentuki ry
73. Lions Club ry

74. Enon rintamaveteraanit
75. Enon latu
76. Katseenkääntäjät ry
77. Enon kyläyhdistys ry
78. Enon Martta-yhdistys
79. Revonkylän kyläyhdistys
80. Enonkylän osakaskunta
81. Uimaharjun Taajamayhdistys
82. Eläkeliiton Enon yhdistys

JOENSUU

83. Pohjois-Karjalan kilpirauhasyhdistys
84. Pohjois-Karjalan Martat
85. Eläkeliiton Pyhäselän yhdistys
86. Joensuun A-kilta
87. Maaseudunsivistysliiton Joensuun kulttuuriyhdistys
88. Hukanhaudan Martta-yhdistys
89. Rantakylän Martta-yhdistys
90. Joensuun Martta-yhdistys
91. Joensuun työväenyhdistys
92. Savo-Karjalan demarinuoret
93. Työväensivistysliiton Joensuun seudun opintojärjestö
94. Joensuun Martat Acat-toimintaryhmä
95. Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys
96. Joensuun Salsayhdistys Salsa del Este ry
97. Kotikartanoyhdistys
98. Pohjois-Karjalan Keliakiayhdistys
99. Sanaratas ry

JUUKA

100. Juuan Työttömät ry
101. Juuan kunta
102. Puu-Juuka ry

103. Vuokon Eteläinen kyläseura
104. Juuan mielenterveysyhdistys
105. Vuokon kyläyhdistys
106. Juuan Eläkkeensaajat
107. Juuan Vanhustentaloyhdistys
108. Juuan Yrittäjät ry
109. Eläkeliiton Juuan yhdistys
110. Juuan Martat
111. Lions Club Juuka
112. Juuan Yrittäjät ry
113. Juuan Karaoke klubi

KESÄLAHTI

114. Kesälahden kulttuuriseura
115. Villalan kyläyhdistys
116. Sovintola Ry
117. Pelastakaa Lapset ry
118. Kesälahti Martat
119. Karjalan Kalamiehet
120. Keskustan Kesälahden py
121. MTK:n Kesälahden yhdistys
122. Keski-Karjalan Jetina
123. Kesälahden Vanhustentukiyhdistys
124. Kesälahden kulttuuriseura
125. Kesälahden sydänyhdistys Ry
126. Kesälahden Mieslaulajat
127. Kesälahden Siniveikot
128. Kesälahden Urheilijat/melojat
129. Mannerheimin lastensuojeluliiton Kesälahden yhdistys
130. Hummovaaran kyläyhdistys
131. Kesälahden Urheilijat
132. Kesälahden Yrittäjät

133. Totkunniemi-Marjoniemi Ry
134. Pelastakaa Lapset Kesälahden yhdistys
135. Eläkeliiton Kesälahden yhdistys
136. Kesälahti -seura
137. Pro Kesälahti
138. Kesälahden reserviupseerit ry

KIIHTELYSVAARA

139. Raatevaaran kyläyhdistys
140. Vaara-Karjalan seurakunta
141. Kiihtelyksen kyläyhdistys
142. Kiihtelyksen nuotiosissit ry
143. Keskustan Kiihtelysvaaran paikallisyhdistys
144. Kiihtelysvaaran Martat
145. Särkivaaran kyläyhdistys
146. Kiihtelys-Venäjä seura
147. Kiihtelysvaaran sotaveteraanit ry

KITEE

148. Aljans ry.
149. Keski-Karjalan Reuma ja Tules
150. Keski-Karjalan hengitysyhdistys
151. Pohjois-Karjalan Syöpäyhdistys ry. Kitee- Kesälahti paikallisosasto.
152. Kiteen nuorkauppakamari ry
153. Kiteen Martat
154. Eläkeliiton Kiteen yhdistys
155. Keski-Karjalan Rasti
156. Kansalliset seniorit.
157. Kiteen yrittäjät
158. Kiteen Sepänniemen Martat.
159. Kiteen eläkkeensaajat ry.
160. Keski- Karjalan Omakotiyhdistys.
161. Juurikan Martat ry.

162. Keski-Karjalan perinnekone yhdistys ry
(Puhoksen perinnepäivät.)
163. Leino- Vihtavaaran kyläyhdistys ry.
164. Kitee-seura
165. Lions Club Kitee/ Ilmarinen
166. Kiteen seudun romaniyhdistys.

KONTIOLAHTI

167. Lähimmäisen parhaaksi ry
168. Kontiolahden työttömät
169. Kontiolahden hengitysyhdistys ry
170. Kunnasniemen kyläyhdistys
171. Kontiolahden omakotitaloyhdistys
172. Kontiolahden Syöpäyhdistys
173. Lähimmäisen parhaaksi ry
174. Joensuun Seudun Diabetes ry
175. Kontiolahden hengitysyhdistys ry
176. Pohjois-Karjalan Työttömien yhdistysten toimintajärjestö
177. Lähimmäisen parhaaksi ry
178. LeBa-96
179. Kontiolahden Eläkeliitto ry
180. Uilon kehittämissyhdistys
181. Kontiolahden Kristilliset Eläkeläiset
182. Kontiolahden Eläkkeensaajat ry
183. Mönnin Kyläyhdistys ry
184. Jakokosken kyläyhdistys
185. Paiholan Kyläyhdistys ry
186. Kontiolahden kuvataide yhdistys-ArsKO

NURMES

187. Lipinlahden Metsästys ry.
188. Nurmeksens aktiiviset työnhakijat
189. Lipinlahden nuorisoseura
190. Lipinlahden kyläyhdistys ry.

191. Nurmeksens Martta-yhdistys.
192. Nurmeksens seudun kennelkerho
193. Nurmeksens Luonnonystävät
194. Nurmeksens kameraseura
195. Nurmeksens seura
196. Nurmeksens Valtimo matkailuoppaat ry.
197. Nurmeksens naisvoimistelijat ry /kilta.
198. Ylä- Karjalan diabetesyhdistys
199. Ylä- Karjalan taideyhdistys
200. Nurmeksens eläkkeensaajat ry.
201. Mujejärven kylätoimikunta.
202. Nurmeksens musiikki ry.
203. Lions Club Nurmeksens
204. Nurmeksens partiolaiset ry.
205. Nurmeksens reserviupseerit
206. Kuokkastenkosken kylätoimikunta
207. Nurmeksens näyttämökerho ry.
208. Nurmeksens Immanuel- jouludraaman kannatusyhdistys.
209. Suomen punainen risti Nurmeksens osasto
210. Nurmeksens Sepot ry.
211. Kynsiniemen kyläyhdistys
212. Vanhan kauppalan asukasyhdistys
213. Nurmeksens nuorisoseura
214. Hsn- Lkpro- kyläyhdistys.
215. Pölösten sukuseura

OUTOKUMPU

216. Rikkaveen kyläyhdistys
217. Outokummun naisvoimistelijat
218. Outokummun Yrittäjät
219. Outokummun reumayhdistys
220. Outokummun sydänyhdistys

- 221. Suomen punaisen ristin Outokummun osasto
- 222. Outokummun Teatterin kannatusyhdistys
- 223. Keski-Karjalan musiikkiopisto
- 224. Viuruniemen kyläyhdistys
- 225. Mannerheimin lastensuojeluliiton Outokummun yhdistys
- 226. Pohjois-Karjalan Keliakia-yhdistys
- 227. Outokummun Martat
- 228. Eläkeliiton Outokummun yhdistys
- 229. Outokummun mäkiautoyhdistys
- 230. Outokummun luonnonystävät
- 231. Outokummun Eläkkeensaajat
- 232. Palorannan kyläyhdistys
- 233. Outokummun Suomi-Venäjä seura

POLVIJÄRVI

- 234. Pohjois-Karjalan syöpäyhdistys, Polvijärven osasto.
- 235. Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL 259 ry.
- 236. Polvijärvi-seura ry.
- 237. Polvijärven Reuma ja Tules ry.
- 238. Mannerheimin lastensuojeluliiton Polvijärven paikallisyhdistys ry.
- 239. Piänkiäntäjät ry.
- 240. Polvijärven Urheilijat ry.
- 241. Polvijärven kehitysvammaisten tuki ry
- 242. Polvijärven sydänyhdistys ry
- 243. Eläkeliiton Polvijärven yhdistys

RÄÄKKYLÄ

- 244. Riäkyteatteri ry
- 245. Keski-Karjalan kehitysvammaistentuki ry
- 246. Keski-Karjalan diabetesyhdistys
- 247. Rasivaaran kyläyhdistys ry.

- 248. Rasivaaran nuorisoseura.
- 249. Jaaman seudun kyläyhdistys ry.
- 250. Rääkkylän asukasyhdistys ry.
- 251. Rääkkylän Kisa-Veikot ry.
- 252. Pohjoisten saarten kehittämissyhdistys.

TOHMAJÄRVI

- 253. Tohmajärven Eläkkeensaajat
- 254. Tohmajärven Rintamaveteraanit
- 255. Tohmajärven Pomppu
- 256. Tohmajärven Impro ry
- 257. Tohmajärven Teatteri
- 258. Tohmajärvi-seura
- 259. Sotainvalidit
- 260. Suomen punaisenristin Tohmajärven osasto
- 261. Värtsilän Kotiseutu-yhdistys
- 262. Venäläis-suomalainen kulttuuriyhdistys Solovej
- 263. Tohmajärven yrittäjät
- 264. Tohmajärvi-seura
- 265. Keski-Karjalan Reuma- ja Tules ry (Tohmajärven kuntajaosto)
- 266. Kaurilan kyläyhdistys
- 267. Tohmajärven Kokoomus
- 268. Värtsilän Pitäjäyhdistys
- 269. Tohmajärven Nurkka ry
- 270. Eläkeliiton Tohmajärven yhdistys
- 271. Kaivo RY
- 272. Eläkeliiton Tohmajärven yhdistys

Yhdistysten yhteistyöverkostot

- 273. Pohjois-Karjalan teatteriyhdistys
- 274. Maaseudun sivistysliiton Joensuun kulttuuriyhdistys
- 275. Teatteri Otsot

276.	Teatteri traktori	299.	Joensuun paikallistoimijat ry
277.	Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri	300.	Suomen Punainen risti Savo-Karjala
278.	Outokummun luonnonystävät	301.	Ilomantsin Martat
279.	Lieksan luonnonystävät	302.	Pohjois-Karjalan liikunta ry
280.	Enon luonnonystävät	303.	Nurmeksen Aktiivit Työnhakijat ry
281.	Keski-Karjalan luonto	304.	Joensuun Settlementti ry
282.	Joensuun seudun luonnonystävät	305.	Mannerheimin lastensuojeluliiton Järvi-Suomen piiri
283.	Omaiset mielenterveystyöntukena	306.	Joensuun seudun nuorisoasuntoyhdistys, Josna ry
284.	Savo-Karjalan Vihreät	307.	Järvi-Suomen partiolaiset ry
285.	Unicef, Joensuun paikallisryhmä	308.	Joensuun Eläkkeensaajat
286.	Joensuun pelastakaa lapset	309.	Eläkeliiton Pohjois-Karjalan piiri
287.	Soroppi ry	310.	OK-opintokeskus
288.	Jomoni	311.	Joensuun Severi ry
289.	Suomen Punainen risti	312.	Joensuunseudun Omaishoitajat ja Läheiset ry
290.	Suomen pakolaisapu	313.	Välke ry
291.	Pohjois-Karjalan kylät	314.	Joensuun monikulttuurisuusyhdistys JoMoni
292.	Pohjois-Karjalan Martat	315.	Pohjois-Karjalan kirjailijayhdistys Ukri ry
293.	Maaseudun Sivistysliitto	316.	Eno-seura
294.	Invalidiliitto	317.	4H Savo-Karjala
295.	Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry	318.	Ilomantsin 4H-yhdistys
296.	Pohjois-Karjalan kansanterveys ry	319.	Enon Luonnonystävät ry
297.	Pohjois-Karjalan Sydänpiiri		
298.	Pohjois-Karjalan kylät ry		

LIITE 2 Miun Yhistys - Pohjois-Karjalan yhdistys-ohjelman vaikutusten arviointi

	Vaikutukset ++/+/0/-/--	Sanallinen kuvaus
I Sosiaaliset vaikutukset		
• vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyisyyteen	++	Suorat vaikutukset: monipuolinen yhdistystoiminta ja yhdistystoiminnan kautta tehtävä kansalaistoiminta lisää ihmisten viihtyisyyttä sekä mahdollistaa ihmisten osallistumisen ja mielekkään toiminnan ja tukee arjessa selviytymistä. Yhdistystoimintaan osallistuvien ihmisten hyvinvointi lisääntyy, osallisuuden kokemus vahvistuu.
• vaikutukset terveyteen ja turvallisuuteen	+	Suorat vaikutukset: yhdistysten toiminta tukee ihmisten terveyttä ja turvallisuutta (mm. liikuntaseurat, sote-järjestöt, asukasyhdistykset) Epäsuorat vaikutukset: yhdistyksissä toimiminen tukee ihmisten terveyttä, turvallisuutta ja luottamuksen rakentumista
Tasa-arvovaikutukset		
• sukupuolien, alueiden ja väestöryhmien välinen tasa-arvo	++	Monipuolinen yhdistystoiminta tarjoaa myös haavoittuvammassa asemassa oleville ihmisryhmille toiminnan ja tekemisen paikkoja. Ohjelmassa korostetaan syrjimättömyyttä, avoimuutta ja yhdenvertaisuutta yhdistystoiminnan keskeisinä arvoina ja toimintatapoina.
Vaikutukset kansalaisten vaikuttamismahdollisuuksiin	++	Yhdistyksissä ihmiset pääsevät toimimaan tärkeiksi kokemiensa asioiden hyväksi. Yhdistyksen tarjoavat ihmisille väylän vaikuttaa asioihin myös laajemmin. P-K:ssa toimiva JANE tuo yhdistyksiä yhteen ja toimii yhteistyöelimenä mm. järjestöjen ja kuntien välillä. Ohjelmassa esitetään keinoja yhdistysten vaikuttavuuden lisäämiseen kunnissa.
II Ympäristövaikutukset		
Päästöt ilmaan, veteen ja maahan		Yhdistysten, erityisesti luonto- ja ympäristöjärjestöjen, toiminta tukee hyviä ympäristövaikutuksia ja välittää ympäristötietoa ihmisille.
Vaikutukset luonnonympäristöön, luonnon monimuotoisuuteen ja Natura-alueisiin		Ohjelmassa nostetaan paikallisyhteisöjen ja biotalouden merkitys esille yhdistystoiminnassa.
Vaikutukset ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen		Yhdistyksissä tehdään ympäristön hyväksi erilaisia toimenpiteitä kuten ympäristön siivousta, kunnostusta, vesistöjen kunnostusta, riistanhoitoa ja rakennussuojelua.
Vaikutukset luonnonvarojen käyttöön		Epäsuorat vaikutukset: tietoisuus ympäristön tilasta voi muuttaa ihmisten käyttäytymistä ympäristöystävällisempään suuntaan. Hyvinvoivat ja osallisuutta kokevat ihmiset usein myös kiinnostuneita ympäristöasioista,
Vaikutukset maisemakuvaan ja kulttuuriperintöön		
Vaikutukset jätteiden määrään ja laatuun		
Vaikutukset liikenteeseen		
• liikennemuodot, julkinen liikenne		
• kuljetus- ja liikkumistarpeet		
Vaikutukset ympäristöterveyteen		

III Taloudelliset vaikutukset		+
• kotitaloudet	Yhdistykset tarjoavat työpaikkoja. Yhdistysten on mahdollista toimia apuna työllistämistyössä. Työllistämiseen kaivataan kuitenkin ulkoista tukea.	
• yritykset	Välillisesti: yritykset voivat toteuttaa yhteiskuntavastuuta tukemalla yhdistysten yleishyödyllistä toimintaa.	
• aluetalous	Taloudellisia vaikutuksia erityisesti kuntatalouteen: yhdistysten työpaikkoja, yhdistysten kautta tarjolla monenlaista mielekästä tekemistä, harrastusmahdollisuuksia, ihmisten toimintakykyä ylläpitävää, ennaltaehkäisevää toimintaa, kohtaamispaikat, vapaaehtoistoiminta, vertaistuki jne., jotka tukevat ihmisiä ja mahdollistavat osallisuuden kokemusta. Yhdistystoiminta tarjoaa työpaikkoja nuorille. Yhdistyksissä toimiminen vahvistaa nuorten työelämätaitoja	

III Taloudelliset vaikutukset		
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta	++	Järjestöjen kehittämishankkeet, järjestöt kumppaneina alueen oppilaitosten (yo ja amk) kanssa, näkemystä ja käytännön kokemusta ajankohtaista asioissa mm. työllisyys, sote-uudistus, Edustuksia useissa työryhmissä jne.
Aluekehitysvaikutukset	+	
• maakunta: yritystoiminta, palvelut, työllisyys	Yhdistystoiminnalla on positiivisia aluekehitysvaikutuksia (ks. edellinen kohta). Yhdistysten välinen yhteistyö ja voimien yhdistäminen lisäävät positiivisia aluekehitysvaikutuksia. Yhdistysten kautta tavoitetaan laajasti ihmisiä ja niiden kautta organisoitu vapaaehtoistoiminta mahdollistaa isoja tapahtumia maakunnassa (kuten ampumahiihtokilpailu, Ilosaarirock). Kunnan ja paikallisyhdistysten hyvä yhteistyö tuottaa positiivisia vaikutuksia alueen kehittämiseen ja ilmapiiriin. Järjestöjen työntekijät (joita eniten Joensuussa) ovat myös osaltaan edistämässä aluekehitystä.	
• maakunta-/seutukuntakeskus: yritystoiminta, palvelut, työllisyys		
• maaseutu: yritystoiminta, palvelut, työllisyys		

- (--) merkittävät negatiiviset vaikutukset
 (-) vähäiset negatiiviset vaikutukset
 (0) neutraalit ympäristövaikutukset
 (+) vähäiset positiiviset vaikutukset
 (++) merkittävät positiiviset vaikutukset

LIITE 3 Miun Yhistys – ohjausryhmä:

Elina Pajula pj. (Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys)

Tuomo Eronen (Pohjois-Karjalan kylät ry, JAKE-hanke)

Kari Hyvärinen (Pohjois-Karjalan kansanterveydenkeskus, JAKE-hanke)

Annu Jantunen (Pohjois-Karjalan liikunta)

Hanna Kääriäinen (Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys, JAKE-hanke) 11.3.2015 asti

Maarita Mannelin (Pohjois-Karjalan maakuntaliitto)

Hanna Pieviläinen (Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys, JAKE-hanke) 12.3.2015 alkaen

Anni Rannikko (Itä-Suomen yliopisto)

Timo Reko (Maaseudun Sivistysliitto)

Annamari Savela (Joensuun kaupunki)

Kari Tahvanainen (Ukri ry)

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton julkaisuja

Pohjois-Karjalan liiton nimi muuttui 1.1.2005
Pohjois-Karjalan maakuntaliitoksi

1993

- 1 Toimintasuunnitelma ja talousarvio 1.6.–31.12.1993
- 2 Kuntayhtymäsuunnitelma vuosiksi 1994–1998, toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodeksi 1994
- 3 Joensuun seudun seutukaava

1994

- 4 Toimintakertomus 1.6.–31.12.1993
- 5 Selvitys Tanskan maaseutualueille kohdistetuista EY:n rakennerahastojen tuista
- 6 Kuntayhtymäsuunnitelma 1995–1999, toimintasuunnitelma ja talousarvio 1995
- 7 Pohjois-Karjalan kehittämisohjelma vuosille 1995–1999
- 8 Pohjois-Karjalan maaseutuohjelma vuosille 1995–1999
- 9 Pohjois-Karjalan saaristo-ohjelma
- 10 Pohjois-Karjalan jätehuollon alueellinen yhteistyö sekä uudet käsittelymenetelmät
- 11 Pohjois-Karjalan EU-ohjelma vuosille 1995–1999
- 2. korjattu painos 1995
- 3. osittain korjattu painos 1996
- 12 Joensuun seudun kansainvälinen asema ja sen vaikutus seudun kehittämisstrategiaan

1995

- 13 Kylät ja kunnat kehittäjinä Itävallassa
- esimerkkinä syrjäinen Waldviertel
- 14 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti vuodelta 1994
- 15 Raja-alueen kehittämisohjelma: Itä-Suomi ja Karjalan tasavalta
- 16 Asumisen tulevaisuus ja yhteistyö Joensuun seudulla
- 17 Toimintakertomus 1994
- 18 Pohjois-Karjalan kehittämisohjelma vuosille 1996–2000
- 19 Kuntayhtymäsuunnitelma 1996–2000, toimintasuunnitelma ja talousarvio 1996

1996

- 20 Pohjois-Karjalan kansainvälistymisstrategia
- 21 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti vuodelta 1995
- 22 Toimintakertomus vuodelta 1995
- 23 Asunto-ohjelmointi Joensuun seudun kuntayhteistyössä
- 24 Pohjois-Karjalan matkailustrategia 1996–2000
- 25 Pohjois-Karjalan matkailufakta 1994
- 26 Pohjois-Karjalan maankäytön ja aluerakenteen periaatteet

- 27 Toiminta- ja taloussuunnitelma 1997–1999 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 1997

1997

- 28 Pohjois-Karjalan maakunnallinen tietostrategia, oppiva maakunta – luova periferia
- 29 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti vuodelta 1996
- 30 Maakunnan kehittämisraha ja EU-raha Pohjois-Karjalassa vuosina 1995–1996
- 31 Toimintakertomus 1996
- 32 Toiminta- ja taloussuunnitelma 1998–2000 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 1998

1998

- 33 POKAT 2006: Pohjois-Karjalan maakunnan kehittämisen puitteet vuoteen 2006
- 34 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti vuodelta 1997
- 35 POKAT 2006: Pohjois-Karjala uudelle vuosituhannelle
- 36 Toimintakertomus 1997 ja tilinpäätös 31.12.1997
- 37 Euroopan metsämaakunta 2010
- Pohjois-Karjalan metsästrategia vuosiksi 1998–2010
- 38 Kauneimmat Karjalasta – Karjalasta parhaimmat
- Pohjois-Karjalan maakuntatapahtuma Helsingissä 13.–15.6.1997, loppuraportti
- 39 Pohjois-Karjalan yritys- ja toimipaikkaselvitys vuosilta 1990–1997
- 40 Toiminta- ja taloussuunnitelma 1999–2001 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 1999

1999

- 41 Talkoilla tietoyhteiskuntaan
- Pohjois-Karjalan tietoyhteiskuntastrategia ja toimenpideohjelma 1999–2006
- 42 By Joint Work Party to the Information Society
- 43 Hyvinvointiklusteri Pohjois-Karjalassa
- realismia vai idealismia
- 44 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti vuodelta 1998
- 45 Toimintakertomus 1998
- 46 Pohjois-Karjala – Osaamisen maakunta
- Maakunnan koulutusta koskevia kehittämislinjauksia

2000

- 47 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2000–2002 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 2000

- 48 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti vuodelta 1999
- 49 Tilinpäätös 31.12.1999
- 50 Katsaus Pohjois-Karjalan toimialarakenteeseen vuosina 1990–1997
- 51 Suurpedot Pohjois-Karjalassa
- Pohjoiskarjalaisten luonnonkäyttäjien kokemuksia suurpedoista
Large terrestrial carnivores in North Karelia
- 52 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2000–2003 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 2001
- 53 Pohjois-Karjalan elintarvikeklusterin kehittämisstrategia 2000–2006

2001

- 54 Ihmisen mittainen Pohjois-Karjala
- Metkujen maaseutupolitiikka
- 55 Tilinpäätös 31.12.2000
- 56 Palvelujen haun suuntautuminen Pohjois-Karjalassa vuonna 2000
- 57 Pohjois-Karjalan aluerakenteen vaihtoehtoja
- Keskusteluasiakirja
- 58 Pohjois-Karjalan aluerakenteen vaihtoehtoja
- Tiivistelmä
- 59 Urban regions in KASPNET area
- Urban structures
- 60 Pohjois-Karjalan palvelurakenneselvitys
- 61 KASPNET – Summary of Urban Structures
- 62 Teknologian kehittämisen haasteet ja mahdollisuudet Pohjois-Karjalassa
- 63 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2002–2004 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 2002

2002

- 64 Pohjois-Karjalan maakunnan TASKUTIETO 2002–
- 65 Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelma
- 66 Toimintakertomus 2001
- 67 Hyvinvointi Pohjois-Karjalassa 2006
- 68 Pohjois-Karjalan yritys- ja toimipaikkaselvitys
- 69 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2003–2005 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 2003

2003

- 70 Toimintakertomus 2002
- 71 Kulttuurista lisää voimaa ja työtä!
- Pohjois-Karjalan kulttuuristrategia 2003–2006
- 72 Maakuntaohjelma POKAT 2006
- Pohjois-Karjala hyvästä paremmaksi
- 73 Pohjois-Karjalan matkailun nousu vuoteen 2006
- Pohjois-Karjalan matkailustrategian päivitys
- 74 Pohjois-Karjalan aluerakenteen ja maankäytön tavoitteet ja aluerakenne 2020

- 75 Pohjois-Karjalan virkistys- ja luontopalvelut
- 76 Raitis Elämä -projekti 2000–2003
- Loppuraportti
- 77 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2004–2006 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 2004
- 78 Pohjois-Karjalan Hyvinvointiohjelman toimeenpanosuunnitelma

2004

- 79 Nopeat tietoliikenne yhteydet kylille ja haja-asutusalueille
- 80 Pohjois-Karjalan kehittämisrahasto 10 vuotta
- 1994–2003
- 81 Toimintakertomus 2003
- 82 Pohjois-Karjalan muovi- ja metalliteollisuuden kehittämisstrategia
- 83 Pohjois-Karjalan kulttuuriympäristöt
- 84 Pohjois-Karjalan Eurooppa-strategia
- 85 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2005–2007 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 2005
- 86 Joensuun ydinkaupunkiseudun palvelu- ja rakenneselvitys
- 87 Rantojen käytön periaatteet Pohjois-Karjalassa

2005

- 88 Innovatiiviset toimet Itä-Suomessa
- 89 Elävänä Pohjois-Karjalassa 2025
- 90 Toimintakertomus 2004
- 91 Näkökulmia Pohjois-Karjalan tietoyhteiskunta-kehitykseen
- 92 Tilaa tulevaisuuden tekijöille
- Pohjois-Karjalan nuorisostrategia
- 93 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2006–2008 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 2006
- 94 Pohjois-Karjalan maakuntasuunnitelma 2025
- 95 Pohjois-Karjalan työllisyysstrategia 2005–2010
- 96 Maakunta liikkumaan – Pohjois-Karjalan liikunta- ja urheilustrategia

2006

- 97 Pohjois-Karjalan maakuntakaava, maakuntavaltuusto 21.11.2005
- Tiivistelmä
- 98 Toimintakertomus 2005
- 99 POKAT 2010
- Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma 2007–2010
- 100 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2007–2009 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 2007
- 101 POKAT 2010 – Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma 2007–2010
- Ympäristöselostus

2007

- 102 Pohjoiskarjalaisen koulutusyhteistyön uusi malli
- Hankkeen loppuraportti
- 103 Niiralan raja-aseman liikenneselvitys 2007
- 104 Toimintakertomus 2006
- 105 Pohjois-Karjalan bioenergiaohjelma 2015
- 106 Yhteistä Hyvää – Pohjois-Karjalan hyvinvointialan järjestöstrategia 2015
- 107 Pohjoiskarjalainen hyvinvointi – Pohjois-Karjalan hyvinvointiraportti 2007
- 108 Pohjois-Karjalan matkailustrategia 2007–2013
- 109 Ruosta Elämys – Pohjois-Karjalan elintarvikealan kehittämisohjelma 2007–2010
- 110 Kulttuuri Pohjois-Karjalan aluekehityksessä
- Strategiset valinnat 2007–2013
- 111 Kohti kilpailukykyistä ja osaavaa Itä-Suomea
Aluerakenteen kehityksen suuntaviivoja/
Tiivistelmä
Towards a Competitive and Competent Eastern
Finland
Regional structure development trends/
Summary
- 112 Kohti kilpailukykyistä ja osaavaa Itä-Suomea
Aluerakenteen kehityksen suuntaviivoja
- 113 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2008–2010 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 2008

2008

- 114 Pohjois-Karjalan maakuntakaava (1. vaihekaava)
Osa A: Kaavaselostus
Osa B: Ehdotusvaiheen palaute
Osa C: Liitekartat
- 115 Toimintakertomus 2007
- 116 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2009–2011 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 2009
- 117 Kehittämisprojektista palveluksi – Itä-Suomen innovatiiviset toimet -ohjelman arviointi
- 118 The Path from Development Project to Service – Evaluation of the Innovative Actions in Eastern Finland Programme
Summary
Kehittämisprojektista palveluksi – Itä-Suomen innovatiiviset toimet -ohjelman arviointi
Tiivistelmä

2009

- 119 Pohjois-Karjalan yritys selvitys 2008
- 120 Toimintakertomus 2008
- 121 Pohjois-Karjalan hyvinvointiohjelma 2015
- Strategiaosa
- 122 Pohjois-Karjalan kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveyssektorin työvoimatarpeiden ennakointiraportti 2010–2030
- 123 Pohjois-Karjalan terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluyritysten tunnuslukuja 2000-luvulta
- 124 Ilmastonmuutos Pohjois-Karjalan mahdollisuutena

- 125 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2010–2012 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 2010

2010

- 126 Kaivannaistoiminta Pohjois-Karjalan aluekehityksessä – Strategiset valinnat 2010–2014
- 127 Pohjois-Karjalan strategia 2030
- Maakuntasuunnitelma
- 128 POKAT 2014 – Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma 2011–2014
- 129 POKAT 2014 – Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma 2011–2014
- Ympäristöselostus
- 130 Pohjois-Karjalan hyvinvointiohjelma 2015
- Toteuttamissuunnitelma 2010–2011
- 131 Pohjois-Karjalan teknologiateollisuuden kehittämisohjelma 2015 – Uusiutuva teknologiateollisuus
- 132 Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelma
- 133 Tilinpäätös 2009
- 134 Rural Transport Solutions in Northern Periphery
- 135 Pysäkillä vai kotoa – Joukkoliikenteen nykytila ja tulevaisuuden suunta Pohjois-Karjalassa
- 136 Pohjois-Karjalan maakuntakaavan täydennys (2.vaihe)
- 137 Siitä on lähdettävä, että tähän on tultu – Hyvinvointialan monitoimijaisen yhteistyökäytäntöjen selvitystyö Joensuun seudun kunnissa liittyen sosiaalipalvelujen tuottamiseen
- 138 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2011–2013 sekä tulostavoitteet ja talousarvio 2011

2011

- 139 Pietarin ja Helsingin välinen nopea ratayhteys – Liikenteelliset ja aluetaloudelliset vaikutukset Karjalan kehityskäytävällä
- 140 Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelma, Ilomantsi
- 141 Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelma, Pielisen Karjala
- 142 Pohjois-Karjalan koulutus- ja sivistysstrategia 2014, Osa 1: Strategiaosa
Osa 2: Liitteet
- 143 "Tankit täyteen" Pohjois-Karjalan elintarvikeohjelma 2014
- 144 Tilinpäätös 2010
- 145 Paikallisesti – Uusiutuvasti – Vietävän tehokkaasti Pohjois-Karjalan ilmasto- ja energiaohjelma 2020
- 146 Pohjois-Karjalan kv-toimintaohjelma
- 147 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2012–2014 ja talousarvio 2012
- 148 Itä-Suomi uusiutuu – Itä-Suomen bioenergiaohjelma 2020
- 149 Pielisen Karjalan joukkoliikenteen palvelutaso

2012

- 150 Pohjois-Karjalan hyvinvointiohjelma 2015
- Toteuttamissuunnitelma 2012–2013
- 151 Paikallisesti – Uusiutuvasti – Vietävän tehokkaasti
Pohjois-Karjalan ilmasto- ja energiaohjelma 2020
Tiivistelmä
Locally – Renewably – Efficiently
Climate and Energy Programme of North Karelia 2020
A Summary
- 152 Vaikuttavuutta etsimässä – Pohjoiskarjalaisten,
vuonna 2004–2010 toteutettujen
bioenergiահankkeiden arviointi
- 153 Kysely venäläisille matkailijoille Niiralassa 2011
- 154 Tilinpäätös 2011
- 155 Materiaali- ja energiatehokas toimisto
- 156 DART – Declining Ageing and Regional Transformation
Suomenkielinen käsikirja väestön ikääntymisen ja
vähenemisen alueellisista ratkaisumalleista
- 157 Pielisen Karjalan työmarkkinaselvitys
- 158 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2013–2015 ja
talousarvio 2013

- 169 POKAT 2017 – Työtä, elinvoimaa ja hyvinvointia
kestävästi Pohjois-Karjalaan
Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma 2014–2017
- 170 Ympäristöselostus – Pohjois-Karjalan maakunta-
ohjelma 2014–2017
- 171 Seniorimatkailun hyvät käytännöt
- 172 Pohjois-Karjalan matkailun teema- ja
toimenpideohjelma 2014–2020
- 173 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2015–2017 sekä
tulostavoitteet ja talousarvio 2015

2015

- 174 Tilinpäätös 2014
- 175 MIUN YHISTYS - Pohjois-Karjalan
yhdistysohjelma 2015–2020

2013

- 159 Pohjois-Karjalan hyvinvointiohjelma 2015
- Toteuttamissuunnitelma 2013–2014
- 160 Tilinpäätös 2012
- 161 Uusia kokemuksia – vaihtuvia maisemia
Selvitys pohjoiskarjalaisten vanhuuseläkeläisten
matkailukokemuksista ja -tarpeista
- 162 Pohjois-Karjalan maakunnallisten virkistyspalvelujen
ylläpito
Osaraportti 1: Kärkireitit ja ylläpidon rahoitusmalli
Osaraportti 2: Ylläpidon vaihtoehtoiset toimintamallit
Osaraportti 3: Monikäyttöreitistöjen sopimusmallit
Tiivistelmä
- 163 Venäjän ja EU:n välisen viisumivapauden vaikutukset
Pohjois-Karjalassa
- 164 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2014–2016 sekä
tulostavoitteet ja talousarvio 2014

2014

- 165 Pohjois-Karjalan maakuntakaavan kolmas vaihe
Maakuntakaavaselostus
Liite 1 Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti
merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt
Pohjois-Karjalassa
Liite 2 Natura-arviointi
- 166 Pohjois-Karjalan hyvinvointikertomus 2013
- 167 Pohjois-Karjalan palvelutarvekartoitus – 55- ja
65-vuotiaiden arviota palvelujen nykytilasta ja niiden
tulevaisuudesta
- 168 Tilinpäätös 2013

